
MØTEINNKALLING

KONTROLLUTVALGET I TYNSET KOMMUNE

«

MØTEDATO:	Mandag 25. november 2019
KL.:	14.00
STED:	Loftet, Tynset rådhus

Kontrollutvalget i Tynset avholder sine møter for åpne dører.

Det vil bli gitt en kort innføring til nye kontrollutvalgsmedlemmer før møtet starter:

- Presentasjon av sekretariatet og revisjon
- Kort gjennomgang av kontrollutvalgets viktigste oppgaver

Varamedlemmer inviteres til å delta på presentasjonen

SAKSLISTE

SAK NR.	INNHold
28/2019	Godkjenning av saksliste og innkalling
29/2019	Protokoll fra møte 02.09.19 til orientering
30/2019	Bestilling/anbud av overordnet analyser og plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024
31/2019	Bestilling/anbud av overordnet analyse og plan for eierskapskontroll 2020-2024
32/2019	Revisors egenvurdering av uavhengighet og kontrollutvalgets påse-ansvar regnskapsrevisor
33/2019	Årsplan og møteplan for kontrollutvalgets virksomhet 2020
34/2019	Orienteringssaker
35/2019	Åpen post

Vær oppmerksom på at den enkelte representant selv er ansvarlig for å følge med på eventuell inhabilitetsproblematikk i den enkelte sak. Den enkelte representant **må** selv kontrollere om det foreligger inhabilitet i noen saker og eventuelt varsle om dette til møtesekretæren. Dette uavhengig av om det har vært inhabilitet ved tidligere behandlinger av saken(e).

Oppdal, 15. november 2019

Norvald Veland

Norvald Veland

Møtesekretær

For Marit Motrøen, leder i kontrollutvalget

Kopi sendt: Ordfører i Tynset kommune
KPMG v/Ingunn Strand Olsson
Til offentlig gjennomsyn

**Eventuelle forfall meldes til leder Marit Motrøen, tlf. 959 40 611
eller Kontrollutvalg Fjell IKS, Norvald Veland, tlf. 450 11 047**

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	28/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 28/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksdokumenter:

Sakliste til møte 25.11.19

Saksframlegg:

Saken er obligatorisk i alle møtene i utvalget.
Sakslisten er fastsatt i samråd med utvalgsleder.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 25.11.19 godkjennes.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	29/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 29/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Møteprotokoll fra møte 02.09.19 til orientering

Saksdokumenter:

- Møteprotokoll fra møte 02.09.19 (vedlagt)

Saksframlegg:

Saken er obligatorisk på alle møter i kontrollutvalget.

Protokollen ble sendt ut til medlemmene pr. e-post 03.09.19 og det ble gjort noen mindre endringer og deretter blitt bekreftet ok.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 02.09.19 tas til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:



Tynset kommune

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget

Møtested: Elgtråkket, Tynset Rådhus
Møtedato: Mandag 2. september 2019
Tid: Kl. 12:00
Saknr. 22-27

Til stede på møtet:

Medlemmer:

Odd Eirik Resell
Atle Fiskvik
Signe Marit Lium
Ketil Leteng
Marit Motrøen

Forfall:

Vara

Merknader:

Andre:

Fra Kontrollutvalg Fjell IKS:	Norvald Veland	
Fra administrasjonen:	Teknisk sjef Jostein Hauge	(sak 24/19)
	Eiendomssjef Trond Vingelsgaard	(sak 24/19)

Møtet ble avsluttet kl. 14.00

Tynset, 2. september 2019

Norvald Veland

Norvald Veland
møtesekretær

Neste møte: Ikke fastsatt – nytt utvalg

22/2019 Godkjenning av saksliste og innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 02.09.19 godkjennes.

Behandling:

Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 02.09.19 godkjennes.

23/2019 Protokoll fra møte 02.06.19

Sekretariatets forslag til vedtak:

Den vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 11.06.19 godkjennes.

Behandling:

Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets vedtak:

Den vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 11.06.19 godkjennes.

24/2019 Forvaltningsrevisjon – valg av prosjekt

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saken legges frem til behandling i kontrollutvalget uten forslag til vedtak. Vedtak gjøres av utvalget etter orientering fra teknisk sjef er gjennomført.

Behandling:

Teknisk sjef og eiendomssjef i Tynset kommune orienterte om utførte energiltak og besparelser som en har oppnådd. Kommunestyret vedtok i 2016 en vedlikeholdsplan for kommunale bygg som eiendomsavdeling følger.

Tynset har forholdsvis stort antall bolighenheter for utleie, ca. 25% over sammenlignbare kommuner. Status på vedlikehold er det stort etterslep på badrom og kjøkken.

Kontrollutvalgets medlemmer stilte spørsmål underveis som ble besvart fortløpende.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget besluttet å ikke iverksette forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget har fått en grundig gjennomgang av registrering og planer for vedlikehold og drift av kommunale eiendommer. Kontrollutvalget finner dette arbeidet tilfredsstillende, men synes det er behov for økte bevilgninger for å ta igjen noe av etterslep vedlikehold og for å unngå ytterligere forringelse av boligmassen.

25/2019

Budsjett 2020

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til budsjett for 2020. Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret vedtar det fremlagte forslag til budsjett 2020 for kontroll- og tilsynsfunksjonen i Tynset kommune med en ramme på kr 837.000.

Behandling:

Kontrollutvalget gjennomgikk forslag til budsjett og hovedposter

Kontrollutvalgets vedtak:

Kommunestyret vedtar det fremlagte forslag til budsjett 2020 for kontroll- og tilsynsfunksjonen i Tynset kommune med en ramme på kr 837.000.

Kommunestyrets vedtak

26/2019

Orienteringssaker

Sekretariatet vil presentere følgende orienteringssak i møtet:

Orienteringssak:

- Melding om politisk vedtak, kommunestyret 18.06.19, sak 20/19:
 1. Kommunestyret godkjenner årsregnskap og årsberetning for 2018
 2. Regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 12.772.049 avsettes til næringsfondet med kr. 7.000.000 og resten, kr. 5.772.049, avsettes til disposisjonsfondet.
 3. Fremtidige klima- og miljørapport skal ha med de nyeste tallene for kommunens klimagassutslipp.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

27/2019

Åpen post

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

Ingen saker ble tatt opp under åpen post.

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	30/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 30/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon - ny valgperiode

Saksdokumenter:

- Ingen

Saksframlegg:

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon, §§ 4 og 5, skal kontrollutvalget utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, som endelig vedtas av kommunestyret. Planene skal utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden, og senest i løpet av første året i valgperioden. Den skal vedtas i kommunestyret innen 31.12.20.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kommuneloven § 23-3. *Forvaltningsrevisjon:*

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Formålet er at forvaltningsrevisjonsprosjekter gjennomføres innenfor de kommunale tjenesteområdene der forbedringspotensialet er størst eller på områder der det er svært viktig at kommunen lykkes i sitt arbeid, altså områder som er vesentlige for kommunens virksomhet, tjenesteproduksjon og omdømme.

Kontrollutvalget står fritt med hensyn til hvem som skal utføre analysen. Ifølge kommentarer til forskriftene kan analysen bestilles fra både kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre.

Saksvurdering:

Det må vedtas en plan for forvaltningsrevisjon for valgperioden. Planen skal gjelde til fra år 2020 til og med 2024. Å gjennomføre en overordnet analyse av kommunen krever god kjennskap til organisasjonen samt kompetanse innen risiko- og vesentlighetsvurderinger.

MØTEBOK

Formålet er at forvaltningsrevisjonsprosjekter gjennomføres innenfor de kommunale tjenesteområdene der forbedringspotensialet er størst, eller på områder der det er svært viktig at kommunen lykkes i sitt arbeid, - altså områder som er vesentlige for kommunens virksomhet, tjenesteproduksjon og omdømme.

Det understrekes at hovedhensikten med forvaltningsrevisjonsprosjekter ikke er å grave opp mest mulig uheldige sider ved kommunens virksomhet, men å bidra til en lærende organisasjon og styrke kommunen som forvaltningsenhet og tjenesteleverandør.

BDO utarbeidet "Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon" for perioden 2016-2019 etter forutgående anbudskonkurranse. Det synes naturlig ut fra de prinsippene Tynset kommune har lagt seg på så langt, at valget av leverandør for "Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon" skjer gjennom en anbudskonkurranse. Dette også ut fra gjeldende innkjøpsreglement for Tynset kommune.

Sekretariatets forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget i Tynset vedtar å starte arbeidet med en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for Tynset kommune for perioden 2020-2024.
2. Valg av leverandør for denne skjer gjennom en åpen anbudskonkurranse.
3. Abakus AS bes om å bistå utvalget ved utforming av anbudsgrunnlag og gjennomføring av anbudsprosessen.
4. Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon skal være ferdigstilt innen 01.04.20. Fremdriftsplan avklares nærmere på møte i kontrollutvalget 17.02.20 og gjennom løpende kontakt mellom Abakus AS, kontrollutvalget og sekretariatet.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	31/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 25.11.19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Bestilling av overordnet analyse og plan for eierskapskontroll 2020 - 2024

Saksdokumenter:

- Ingen

Saksframlegg:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m., jfr. kommuneloven § 23-4 og Forskrift om kontrollutvalg §4 og §5.

Eierskapskontrollen dreier seg primært om å kontrollere at den som forvalter kommunens eierskap utøver myndigheten på den måte som er fastsatt i lov og forskrift. Det omfatter også en vurdering av om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med eiers vedtak og forutsetninger for forvaltningen av eierinteressene. Eierskapskontrollen kan også utvides til å omfatte forvaltningsrevisjon i selskaper.

Dersom flere eierkommuner ønsker å gjennomføre eierskapskontroll i samme selskap, kan det være hensiktsmessig at slik kontroll eller revisjon koordineres mellom selskapets eiere.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for eierskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret. Fristen for å vedta en slik plan i inneværende valgperiode er 31.12.20.

Saksvurdering:

Eierskapskontroll er en lovpålagt oppgave, og det er kontrollutvalgets ansvar å utarbeide en plan for gjennomføring av slik kontroll.

Saken legges fram for kontrollutvalget med forslag om å be revisor om å starte arbeidet med en overordnet analyse av kommunens eierskap og utarbeidelse av forslag til plan.

Saken legges fram for kontrollutvalget med forslag om å be Abakus om bistand til utforming av anbudsgrunnlag og gjennomføring av anbudsprosess slik at utvalget i løpet av våren kan velge leverandør av oppdraget med en overordnet analyse av kommunens eierskap og utarbeidelse av plan.

BDO utarbeidet "Plan for eierskapskontroll i Tynset kommune" for perioden 2016-2019 etter forutgående anbudskonkurranse. Det synes naturlig ut fra de prinsippene Tynset kommune har lagt seg på så langt, at valget av leverandør for utarbeidelse «Plan for

MØTEBOK

eierskapskontroll for perioden 2020-2024» skjer gjennom åpen anbudskonkurranse der Abakus AS gjennomfører anbudsprosessen. Dette også ut fra gjeldende innkjøpsreglement for Tynset kommune.

Sekretariatets forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget i Tynset vedtar å starte arbeidet med en overordnet analyse og plan for eierskapskontroll for Tynset kommune for perioden 2020-2024.
2. Valg av leverandør for denne skjer gjennom en åpen anbudskonkurranse.
3. Abakus AS bes om å bistå utvalget ved utforming av anbudsgrunnlag og gjennomføring av anbudsprosessen.
4. Overordnet analyse og plan for selskapskontroll skal være ferdigstilt innen 01.04.20. Fremdriftsplan avklares nærmere på møte i kontrollutvalget 28.04.16 og gjennom løpende kontakt mellom Abakus AS, kontrollutvalget og sekretariatet.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	32/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 32/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Egenvurdering av revisors uavhengighet i henhold til forskrift om revisjon

Saksdokumenter:

- Brev fra KPMG egenvurdering av uavhengighet av dater 30.09.19
- Mail fra KPMG v/Ingunn S Olsson datert 07.10.19 – ny ansvarlig revisor
- FKT´s veileder Kontrollutvalget påse-ansvar overfor regnskapsrevisor

Saksframlegg:

Både kommuneloven (§79) og forskrift om revisjon (kap.6) og forskrift om revisjon § 13 setter krav til revisors uavhengighet.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. En del av dette påseansvaret ligger i det å sikre at revisor er uavhengig.

I følge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Oppdragsansvarlig revisor og revisors medarbeidere på oppdraget skal være uavhengige. De kan ikke ha en tilknytning til kommunen som svekker deres uavhengighet eller objektivitet i gjennomføringen av revisjonen. Dette innebærer blant annet at de ikke kan:

- inneha andre stillinger, eller være medlem av styrende organer, hos kommunen eller virksomhet som kommunen har økonomisk interesse i
- «delta i eller ha funksjoner i» annen virksomhet dersom dette er i konflikt med rollen som revisor for kommunen

Det er også relevant for vurderingen av uavhengighet om revisors nærstående eller revisors medarbeidere har tilknytning til kommunen.

Det er videre lagt begrensninger på hvilke andre tjenester revisor kan levere til kommunen. Dette gjelder:

- rådgivningstjenester, dersom disse er egnet til å reise tvil om revisors uavhengighet
- tjenester som hører inn under ledelses- og kontrolloppgavene i kommunen
- å opptre som fullmektig for kommunen

De som utfører revisjon for kommunen skal selv vurdere sin uavhengighet fortløpende.

Sakvurdering:

Kontrollutvalget har mottatt egenvurdering av uavhengighet fra oppdragsansvarlig revisor for Tynset kommune, KPMG ved statsautorisert revisor Eirik Braut i brev datert 30.09.19.

FKT (Forum for Kontroll og Tilsyn) har utarbeidet en veileder for kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor. Denne følger vedlagt som orientering til kontrollutvalget.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner oppdragsansvarlig revisors uavhengighetserklæring av 30.09.19.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:



KPMG AS
Aumliveien 4C
2500 Tynset

Telephone +47 04063
Fax +47 72 40 92 29
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Kontrollutvalget i Tynset Kommune

30. september 2019

Egenvurdering av uavhengighet, jfr forskrift om revisjon §15

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold

Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.

Pkt. 2: Medlem i styrende organer

Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.

Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit

KPMG deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

KPMG Confidential

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Slavanger
Alta	Finnsnes	Molde	Stord
Arendal	Hamar	Tromsø	Straume
Bergen	Haugesund	Trondheim	Tynset
Bodø	Knaresvik	Skien	Sandefjord
Bryne	Kristiansand	Sandnessjøen	Alesund
Drammen			

Pkt. 4: Nærstående

Undertegnede har ingen nærstående som har slik tilknytning til Tynset kommune at det kan svekke uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet

KPMG yter ikke rådgivnings- eller andre tjenester overfor Tynset kommune som er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet

Pkt. 6: Tjenester under Tynset kommunes egne ledelses- og kontrolloppgaver

KPMG yter ikke tjenester som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.

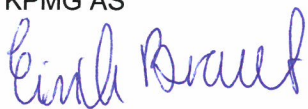
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige

KPMG opptre ikke som fullmektig for Tynset kommune.

Pkt. 8: Andre særegne forhold

Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til KPMGs uavhengighet og objektivitet.

Vennlig hilsen
KPMG AS



Eirik Braut
Statsautorisert revisor

Fra: Olsson, Ingunn Strand <ingunn.strand.olsson@kpmg.no>
Sendt: 7. oktober 2019 13:21
Til: Norvald Veland
Kopi: marit.motroen@hotmail.com
Emne: Egen vurdering Uavhengighet Tynset Kommune
Vedlegg: Egen vurdering uavhengighet Tynset kommune 2019.pdf

Hei!

Vedlagt følger revisor egen vurdering vedr. uavhengighet for 2019.

Gjør oppmerksom på at det på grunn av avgang hos KPMG er byttet ansvarlig revisor på oppdraget. Ny ansvarlig revisor er Eirik Braut, som har ansvaret for et større antall kommuner og har overtatt ansvaret for alle kommuner etter Siv Karlsen Moa. (Tidligere ansvarlig for Tynset Kommune)

Det vil komme et eget brev vedr. partnerbytte.

Med vennlig hilsen/Best regards

Ingunn Strand Olsson, Manager

Audit Innlandet
KPMG AS
Aumliveien 4C
2500 Tynset

T +47 04063
M +47 4063 9522

ingunn.strand.olsson@kpmg.no
www.kpmg.no

The information contained in this email and any files transmitted with it are confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the use of the individual or entity to whom they are addressed (or meant to be addressed to).

If you are not the intended recipient or the person responsible for delivering the email to the intended recipient, be advised that you have received this email in error and that any use, dissemination, forwarding, printing, or copying of this email or any action in reliance upon it is strictly prohibited and may be unlawful.

If you have received this email in error please notify KPMG Norway IT function by telephone at +47 4063 9009 and delete all copies of this e-mail message and any attachments from all computers.

KPMG is neither liable for the proper, complete transmission of the information contained in this communication nor any delay in its receipt.

When addressed to our clients any opinions or advice contained in this email are subject to the terms and conditions expressed in the governing KPMG client engagement letter.

#####

This E-mail message has been checked for computer viruses by KPMG.
#####



FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN



VEILEDER

Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor

Innhold

1. INNLEDNING	3
1.1. Påse-ansvaret	3
1.2. Arbeidsgruppens mandat	3
2. PÅSE-ANSVARETS LOVGRUNNLAG	4
2.1. Forarbeidene til kommuneloven	4
2.2. Påse-ansvaret i kommuneloven	4
2.3. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon FOR-2019-06-17-904	4
3. PÅSE-ANSVARET I KONTROLLUTVALGET	5
3.1. Påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte	5
3.2. Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet	6
3.3. Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets avtaler med og instruksjoner til revisor	7
3.4. Årshjulet i kontrollutvalget	7
4. KONTROLLUTVALGETS RAPPORTERING TIL KOMMUNESTYRET	9
5. ORDLISTE	10
SLUTTNOTER	10
VEDLEGG	11
1. Oppdragsavtalen/kontrakten	12
2. Åpenhetsrapporten	13
3. Utdrag fra kommuneloven	15
4. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon	21
5. Krav til revisors kompetanse	26
6. Eksempel på uavhengighetserklæring	27
7. Krav til revisjonsselskapenes kontrollsystem	29
8. Evaluering av revisor - årlig eller ved behov	30
9. Engasjementsbrev	32
10. Arbeidsgruppens sammensetting	33

1. Innledning

1.1. PÅSE-ANSVARET

Kontrollutvalget har et lovpålagt ansvar for å påse at kommunens regnskap blir revidert på en betryggende måte¹.

Kontrollutvalget påse-ansvar overfor revisor innebærer mer enn «å føre tilsyn med» i det det forutsettes at man ved avvik også igangsetter og følger opp tiltak for å bringe forholdet i orden. (Knut Løken, Kontroll, 1996)

Kontrollutvalgene utøver påse-ansvaret ulikt. Det kan skyldes at vi i dag mangler et verktøy som gir en konkret og systematisk tilnærming til påse-oppgavene. Med denne veilederen håper vi å kunne gi påse-ansvaret et operativt innhold.

FKT anbefaler at

- a. kontrollutvalget inngår en årlig oppdragsavtale med revisor, som definerer omfang, leveranse og kompetanse på oppdraget (ref "Oppdragsavtalen/kontrakten" på side 12)
- b. kontrollutvalget legger inn i oppdragsavtalen at revisor skal utarbeide en åpenhetsrapport (ref. "Åpenhetsrapporten" på side 13). NKRF anbefaler at kommunale revisjonsvirksomheter skriver en åpenhetsrapport

1.2. ARBEIDSGRUPPENS MANDAT

Arbeidsgruppa skal utarbeide ein rettleiar for påsjå-ansvaret som kontrollutvalet har overfor revisor, som m.a. skildrar korleis:

- a. kontrollutvalet kan sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning
- b. kontrollutvalet kan sjå til at rekneskapen vert revidert på ein trygg måte ved å vurdere korleis
 - utvalet kan halde seg orientert om revisjonsarbeidet
 - utvalet kan sjå til at revisjonsarbeidet vert gjennomført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk
 - revisjonen føregår i samsvar med kontrollutvalet sine avtalar med, eller instruksar til, revisor

Rettleiaren skal vere utarbeidd som eit praktisk arbeidsverktøy som skal hjelpe kontrollutvala og sekretariata til å gjennomføre påsjå-ansvaret overfor revisor på ein god og trygg måte.

2. Påse-ansvarets lovgrunnlag

2.1. FORARBEIDENE TIL KOMMUNELOVEN²

I Prop. 46 L (2017-2018) «Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommune-loven)» drøftes behovet for sertifiseringsordning og statlig tilsyn med revisjonsordningen i kommunesektoren.

Departementet slutter seg i hovedsak til kommune-lovutvalgets vurderinger om ikke å innføre lovbestemt sertifisering av kommunale revisorer og en statlig tilsynsordning. Lovutvalget begrunnet dette med at behovet for tillit til revisor i kommunal sektor til dels bygger på andre forhold enn i privat sektor. En sentral forskjell er at feil i et kommuneregnskap ikke vil ha de samme potensielle skadevirkningene som for næringslivet (konkursforbudet).³

I proposisjonen gir departementet tydelig uttrykk for at det hviler et stort ansvar på kommunestyret og kontrollutvalget for å sikre at revisjonsordningen er forsvarlig. Det er disse organene selv som må vurdere revisors kvalifikasjoner og revisors arbeid:

«Kommunens revisjon er en viktig del av kommunens egenkontroll som kommunestyret har ansvar for. Det er en del av det kommunale selvstyret at kommunestyret og kontrollutvalget påser at kommunens revisjon er tilfredsstillende. Kommunestyret og kontrollutvalget må derfor gjøre egne vurderinger av revisors kvalifikasjoner og kvaliteten på revisors arbeid, uavhengig av om det etableres en statlig sertifiserings- eller tilsynsordning.»⁴

2.2. PÅSE-ANSVARET I KOMMUNELOVEN

Stortinget vedtok kommuneloven 7. juni 2018. Påse-ansvaret overfor revisor er omtalt i § 23-2 «Kontrollutvalgets ansvar og myndighet»:

Kontrollutvalget skal påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte

- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (Ref. "Utdrag fra kommuneloven" på side 15)

2.3. FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON FOR-2019-06-17-904

Påse-ansvaret overfor revisor knyttet til regnskapsrevisjon er fastsatt i § 3 *Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon*:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger blir revidert på en betryggende måte
- b. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruks og avtaler med revisor
- c. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven §§ 24-7 til 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

(Ref. "3. Utdrag fra kommuneloven" på side 15).

3. Påse-ansvaret i kontrollutvalget

Med utgangspunkt i forskriftens § 3 har vi valgt å dele påse-ansvaret i tre:

Påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte

- a. Kvalifikasjonskrav
- b. Vandel
- c. Uavhengighet
- d. Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket

Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet

Orientering i hht. fasene i revisjonsarbeidet

- a. Planleggingsfasen
- b. Interimsfasen
- c. Årsoppgjør fasen
- d. Etterlevelseskontroll

Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med

- a. lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk?
- b. kontrakt, avtaler og instruks

3.1. PÅSE AT REGNSKAPET BLIR REVIDERT PÅ EN BETRYGGENDE MÅTE

Kvalifikasjonskrav

Sekretariatet innhenter egenerklæring om oppdragsansvarlig revisor tilfredsstillende kravet til utdanning, praksis og etterutdanning (ref. "Krav til revisors kompetanse" på side 26).

Vandel

Sekretariatet innhenter informasjon om hvilket system revisjonen har for å vurdere ansattes vandel, og en bekreftelse på at systemet etterleves.

Uavhengighet

Sekretariatet innhenter egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor om uavhengighet (ref. "Eksempel på uavhengighetserklæring" på side 27) og om hvilke rutiner revisor har for å sikre sin uavhengighet. Spørsmål som kan stilles er

- a. om leveranse av andre tjenester enn revisjon, eksempelvis rådgiving, utgjør en trussel mot revisors uavhengighet
- b. om revisjonsselskapet har regler for hvilke tjenesteleveranser det kan påta seg utenom revisjonsoppgavene og for individuelle og/eller samlede honorarbegrensninger
- c. om eventuelle krav i oppdragsavtalen om rotasjon av oppdragsansvarlig revisor, etterfølges. (ref. "Oppdragsavtalen/kontrakten" på side 12)

Figur 1: De tre elementene i påse-ansvaret til kontrollutvalget

Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket

- a. Ekstern kvalitetskontroll
 - Sekretariatet innhenter kvalitetskontroll-rapporter som er gjennomført av NKRF og DnR. Vi anbefaler å ta inn i oppdragsavtalen at revisor uoppfordret oversender kontroll-rapporter når de foreligger.
 - Sekretariatet bør, ved eventuelle merknader i kontrollrapporter, innhente skriftlig redegjørelse fra revisjonsforetaket om hvilke tiltak som vil bli iverksatt. Kontrollutvalget må påse om eventuelle merknader blir lukket, for eksempel gjennom ny rapport/tilleggskontroll.
- b. Intern styringsstruktur og kvalitetskontrollsystem
 - Sekretariatet innhenter redegjørelse fra revisor som angir hovedpunktene i revisjonsforetakets styringsstruktur, organisering og gjennomføring av det interne kvalitetskontrollsystemet, ref. "Åpenhetsrapporten" på side 13 (pkt. c og d) og "Krav til revisjonsselskapenes kontroll-system" på side 29.
 - Revisors redegjørelse bør også inneholde opplysninger om kvalitetssystemet har fanget opp feil knyttet til utførelse av revisjonen.

3.2. HOLDE SEG LØPENDE ORIENTERT OM REVISJONSARBEIDET

Orientering fra planleggingsfasen

Kontrollutvalget kan be om at revisor orienterer om revisjonsplanen med revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Orienteringen bør være skriftlig og minst beskrive:

- a. hvordan revisor fastsetter vesentlighetsnivå og de ressurser (bemanning og kvalifikasjoner) som skal brukes i gjennomføringen av revisjonen
- b. hvilken struktur revisor i sin revisjonstilnærming har på kommuneorganisasjonen

- c. vesentlige regnskapsprinsipper og de viktigste områdene der revisor gjør skjønnsmessige vurderinger. Revisor bør også orientere om status for sin oppfølging av fjorårets revisjon

Orientering fra interimsfasen

Kontrollutvalget kan be om en skriftlig orientering som inneholder:

- a. status i forhold til revisjonsplanen
- b. beskrivelse av revisjonen av de ulike transaksjonsklassene og aktivitetene i forbindelse med disse, og hvilke systemkontroller som er utført og resultatet av disse, inkludert anbefalinger til forbedringer i internkontroll og/eller økonomiforvaltning
- c. orientering om prinsipielle regnskapsspørsmål⁵ som er observert, resultatet av vurderingene av disse, og om det foreligger uenigheter med administrasjonen
- d. revisors vurdering av mislighetsrisiko
- e. begrunnet redegjørelse for eventuelle endringer i revisjonsplanen

Orientering fra årsoppgjørfsfasen

Revisjonsberetning, årsoppgjørfsnotat og eventuelt nummererte brev. Kontrollutvalget ber om:

- a. orientering om resultatet fra revisjonsarbeidet. Revisor bør gjøre rede for: kontrollen av regnskapsposter med skjønn/estimat og resultatene av disse, og vesentlige periodiseringer
- b. revisors vurdering av kvaliteten i regnskapsprosessen/økonomiforvaltningen og av regnskaps- og rapporteringsprosessen
- c. revisors vurdering av årsregnskapet og årsberetning, jf. kommuneloven § 14-6, inkludert opplysninger og presentasjon av notene i regnskapet (ref. "Utdrag fra kommuneloven" på side 15)
- d. revisors redegjørelse for feil i regnskapet som ikke er korrigerte og begrunnelsen for at feilene ikke er rettet

Orientering om etterlevelsesk kontroll

Jf. KL §§ 23-2 og 24-9. Kontrollutvalget ber om:

- a. en risiko- og vesentlighetsvurdering av om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak
- b. skriftlig uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av revisors vurdering av om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen innen 30.6 eller annet tidspunkt gitt i oppdragsavtalen

3.3. PÅSE AT REVISJONSARBEIDET FOREGÅR I SAMSVAR MED LOV OG FORSKRIFT, GOD KOMMUNAL REVISJONSSKIKK OG KONTROLLUTVALGETS AVTALER MED OG INSTRUKSER TIL REVISOR

Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk?

Sekretariatet innhenter:

- a. revisjonsberetningen og gjennomgår eventuelle merknader utover normal beretning
- b. administrasjonens vurdering av samspillet med revisor og følgende spørsmål kan f. eks. stilles:
 - Har revisor overholdt sine frister?
 - Har revisor og administrasjon kommunisert om revisjonsplan, revisjonsgjennomføringen og sentrale utfordringer og risikoforhold, f. eks. misligheter, korrupsjon, underslag og bevisst feilrapportering?
 - Har revisor benyttet erfarne revisjonsmedarbeidere med relevant ekspertise i forbindelse med revisjon av kommunens regnskap?
 - Har det vært vesentlig faglig uenighet på noen områder?
- c. revisors vurdering av om gjennomføringen av revisjonen har vært hensiktsmessig. Vurderingen bør inneholde:
 - revisors egenvurdering med eventuelle forbedringspunkt

- revisors vurdering av behov for justeringer i kommunens internkontroll som kan bidra til å forenkle revisjonsgjennomføringen

Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrakt, avtaler og instruksjer?

Kontrollutvalget bør evaluere:

- a. om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold til kontrakt, oppdragsavtale og revisjonsplan. Er det eventuelle krav/forventninger som bør tas inn i avtalen ved avtalefornyelse?
- b. om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold eventuell åpenhetsrapport?
- c. om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold til eventuelle instruksjer kontrollutvalget har gitt revisor?
- d. om revisjonsgjennomføringen totalt sett virker betryggende?
- e. om revisjonshonoraret er rimelig sett i lys av kommunens størrelse, kompleksitet og risiko?

3.4. ÅRSHJULET I KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget bør ha en plan for hvordan det skal påse at revisjonen utfører arbeidet. Det skaper forutsigbarhet for revisor og gir kontrollutvalgets medlemmer god oversikt over hva ansvaret for revisjonen innebærer.

Kontrollutvalgene har vanligvis minst fire møter, derfor foreslår vi et årshjul der aktiviteten er tilpasset dette antallet, men aktivitetene kan selvsagt spres over flere møter eller konsentreres om færre.

Årshjulet er lagt opp slik at det følger kalenderåret. Det kan justeres for å passe til kontrollutvalgets øvrige aktiviteter.

KONTROLLUTVALGSMØTENE

	PÅSE-ANSVAR	KONTROLLHANDLING
MØTE 1	Betryggende revisjon	Kvalifikasjonskrav
	Betryggende revisjon	Vandel
	Betryggende revisjon	Uavhengighet
	Betryggende revisjon	Oppdragsavtale /kontrakt (ved anbud)
	Betryggende revisjon	Kvalitetskontrollsystemet
	Løpende orientert	Plan for etterlevelseskonsroll som inneholder risiko og vesentlighetsvurdering
MØTE 2	Løpende orientert	Revisjonsberetning, årsoppgjørnotat
	Løpende orientert	Nummererte brev
	Løpende orientert	Andre rapporter om regnskap, økonomiforvaltning og mislighetssaker
	Løpende orientert	Åpenhetsrapport
MØTE 3	Løpende orientert	Revisjonsplan, strategi og risiko og- vesentlighetsvurdering knyttet til regnskap og økonomiforvaltning
	Løpende orientert	Rapport fra etterlevelseskonsroll
MØTE 4	Løpende orientert	Oppdragsavtale (ved egenregi)
	Løpende orientert	Interimsrapport
	I tråd med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk	Egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor
	I tråd med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk	Administrasjonens vurdering av samspill
	I tråd med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk	Oppdragsansvarlig revisors vurdering av hensiktsmessig revisjon
	I tråd med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk	Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrakt, avtaler og instruks

Tabell 2 Årshjulet i kontrollutvalget.

4. Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret

Kontrollutvalget bør gi kommunestyret en tilbakemelding på hvordan påse-ansvaret er ivaretatt etter forskriftens § 3. En måte å gjøre dette på er å ta det inn i kontrollutvalgets årsmelding. Forslag til skjema til dette formålet er lagt til vedlegg 8.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven §§ 24-7 til 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

5. Ordliste

ISQC:

Internasjonal standard for kvalitetskontroll

ISA 220:

Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper

Transaksjonsklasse:

Kan f. eks være lønn, innkjøp, salg, likvid og finans, og evt. underklasser av disse

Systemkontroll:

Systemkontroll går ut på å teste om kommunens eget kontrollsystem (nøkkelkontroller), har virket på en slik måte at regnskapstallene er riktige.

Interimsrevisjon:

Den revisjonen som gjennomføres i løpet av året for å kontrollere at de interne kontrollene fungerer som forutsatt gjennom året. I interimsrevisjonen går revisor gjennom og tester rutiner, transaksjoner og rapportering innen utvalgte områder.

Årsoppgjørphase og årsoppgjørrevisjon:

Årsoppgjørphase er den fasen der revisor arbeider med årsoppgjørrevisjon. Årsoppgjørrevisjon er revisjons handlinger som gjennomføres for å kontrollere at det avlagte årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Etterlevelseskontroll:

Ny bestemmelse i lov KL §§ 23-2 og 24-9.

Regnskapsrevisor skal se etter at kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Sluttnoter

- ¹ Jf. kommuneloven § 23-2a
- ² Prop. 46 L (2017-2018) «Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)»
- ³ NOU 2016:4, kap. 26.4.4.2
- ⁴ Prop. 46 L (2017-2018) kap. 25.4.4
- ⁵ Et prinsipielt regnskapsspørsmål kan f. eks være kommunens metodikk for regnskapsføring

VEILEDER

Vedlegg

1. OPPDRAGSAVTALEN/KONTRAKTEN	12
2. ÅPENHETSRAPPORTEN	13
3. UTDRAK FRA KOMMUNELOVEN.....	15
Kap.14 Økonomiforvaltning	15
Kap. 23 Kontrollutvalgets virksomhet	15
Kap. 24 Revisjon	18
4. FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON	21
Kapittel 1. Kontrollutvalgets og sekretariatets oppgaver mv.	21
Kapittel 2. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	22
Kapittel 3. Krav til revisor og revisors medarbeidere.....	23
Kapittel 4. Ikrafttredelse og opphevelser.....	25
5. KRAV TIL REVISORS KOMPETANSE.....	26
Kompetansekrav.....	26
Etterutdanningskrav	26
6. EKSEMPEL PÅ UAVHENGIGHETSERKLÆRING	27
Vurdering av oppdragsansvarlig revisor sin uavhengighet i forhold til xx kommune.....	27
7. KRAV TIL REVISJONSSKAPENES KONTROLLSYSTEM	29
8. EVALUERING AV REVISOR - ÅRLIG ELLER VED BEHOV	30
9. ENGASJEMENTSBREV.....	32
10. ARBEIDSGRUPPENS SAMMENSETTING.....	33

1. Oppdragsavtalen/kontrakten

Kontrollutvalget kan ikke begrense revisors plikter etter god kommunal revisjonsskikk. Derimot kan kontrollutvalget som bestiller likevel ha forventninger og krav til leveransen.

Relevante og presise krav vil forenkle kontrollutvalgets påse-ansvar, samt på en proaktiv måte bidra til å utvikle revisjonen.

I tabellen under er opplistet aktuelle moment som bør vurderes inntatt i en oppdragsavtale:

Aktuelle moment i en oppdragsavtale kan være (eksempler):

- a. Avklare leveranseomfanget
 - Ordinær revisjon av kommunens samlede regnskap, jf. kommuneloven § 14-6
 - Enhetsbesøk
 - Revisjonsrelaterte tjenester/attestasjoner/bekreftelser
 - Løpende rådgivning
 - Løpende møter med kontrollutvalgssekretariatet
 - Møter i kontrollutvalg
- b. Avklare arbeidsform og arbeidsdeling
 - Samhandlingsmøter med administrasjonen og kontrollutvalgssekretariat
 - Utveksling av informasjon mellom revisor og kontrollutvalgssekretariat for å spille hverandre gode
- c. Krav til revisjonsteam og deres kompetanse (eksempelvis krav om at oppdragsansvarlig revisor skal være statsautoriserte revisor)
- d. Krav og forventninger til revisjonsprosessen og tidspunktene for gjennomføring
- e. Krav til orienteringer fra revisor i de ulike fasene og kva som skal gjennomgås
- f. Tidsplan og betjening av «kommunen» som kunde
- g. Honorar
- h. Krav til åpenhetsrapporter
- i. Krav om at det skal utarbeides egevaluering
- j. Krav til oppdragskontroll og rapportering av resultatet av disse
- k. Krav til uavhengighet og vandel
- l. Krav til at ansatte i revisjonsselskapet ikke kan ha aksjer i andre revisjonsselskaper eller i selskaper som revisjonsselskapet eier
- m. Krav om at oppdragsansvarlig revisor ikke kan tiltre i ledende stilling hos kommunen på x år
- n. Krav om rotasjon av oppdragsansvarlig revisor, f. eks hvert 7. år (slik det er for revisorer i foretak av allmenn interesse)

2. Åpenhetsrapporten

Kommunalt eide revisjonsselskaper omfattes ikke av revisorloven, og dermed heller ikke av kravet om årlig åpenhetsrapport hvor blant annet organisasjonsform og eierskap, styringsstruktur, interne kvalitetskontrollsystemer og enhetens etterutdanningspolitikk skal beskrives.

Åpenhet er imidlertid en sentral verdi i offentlig sektor. Kommunal revisjon bør derfor etter vår mening være minst like åpen i sin rapportering som private revisjonsselskaper. Kontrollutvalget bør oppfordre revisor til å utarbeide en åpenhetsrapport, slik NKRF også gjør overfor sine medlemmer.

Revisorloven § 5a-2. Åpenhetsrapport

Revisorer omfattet av § 5a-1 skal årlig avgi en rapport som minst beskriver:

- a. organisasjonsform og eierskap
- b. eventuelt samarbeid som nevnt i § 4-7 første ledd, herunder grunnlaget for samarbeidet
- c. styringsstrukturen
 - Hvordan er selskapets organer og fordelingen av arbeidsoppgaver og beslutningskompetanse mellom organene fastsatt, herunder hvordan styringen av foretaket er organisert
 - Hvordan revisjonsforetaket har organisert revisjon av kommunale foretak og andre aksjeselskaper eller lignende, og hvordan eventuelt eierskap / avtaleverket med nærliggende revisjonsforetak er organisert
- d. interne kvalitetskontrollsystemer og retningslinjer for uavhengighet sammen med en erklæring fra styret om hvordan kvalitetskontrollsystemene har fungert og at retningslinjene har blitt overholdt
- e. tidspunktet for siste periodiske kvalitetskontroll etter § 5b-2
- f. hvilke foretak eller konsern som nevnt i § 5a-1 som er blitt revidert av revisor siste regnskapsår
- g. revisjonsselskapets etterutdanningspolitikk

- h. regnskapsopplysninger som viser omfanget av revisjonsvirksomheten, herunder samlet omsetning fordelt på honorar for revisjon og andre tjenester
- i. godtgjørelser til eierne

Rapporten skal være underskrevet og gjøres tilgjengelig på revisors nettsted senest tre måneder etter regnskapsårets slutt. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra første ledd.

Kontrollutvalget kan bygge sitt påse-ansvar på åpenhetsrapporten under forutsetning av at den faktisk gir innsikt i hvordan revisjonsselskapet sikrer kvalitet, uavhengighet og effektiv revisjon.

Når det gjelder pkt. 3, *Styringsstruktur* er det viktig for kontrollutvalget å få innsikt i hvordan det kommunale revisjonsselskapet har organisert virksomheten. Det tenkes her spesielt på om revisjon av kommunale og andre aksjeselskaper eller lignende, blir revidert av selskaper som ansatte i det kommunale revisjonsselskapet har eierandeler i.

Pkt. D omfatter en beskrivelse av revisjonsselskapets interne kvalitetskontrollsystemer med fokus på:

- a. kvalitetssikring av oppdraget av oppdragsansvarlig revisor
 - Hvilke retningslinjer og rutiner er etablert for å sikre at revisjonsoppdraget gjennomføres i samsvar med faglige standarder, herunder hvilke systemer som er etablert for å sikre konsistent kvalitet på gjennomføringen av oppdraget, hvem som har ansvar for oppfølging og hvem som har ansvar for gjennomgåelse

b. oppdragskontroll

- Hvilke retningslinjer og rutiner er etablert for eventuell oppdragskontroll, vedrørende:
 - type, tidspunkt og omfang av oppdragskontroller
 - hvordan oppdragskontrollør utpekes
 - hva oppdragskontrollen skal omfatte

c. intern overvåking av revisjonsselskapet sin interne kvalitetskontroll

- Hvilke overvåkingsprosesser er utformet for å gi rimelig sikkerhet for at retningslinjene og rutinene knyttet til kvalitetskontrollsystemet er relevant, tilstrekkelig og fungerer effektivt
Proessen skal omfatte:
 - løpende vurdering og evaluering av kvalitetskontrollsystemet, herunder syklisk inspeksjon av minst ett oppdrag pr oppdragsansvarlig revisor
 - ansvar for overvåkingsprosessen
 - hvem som utfører inspeksjon av oppdrag

God orientering av punktene i punkt 4, som gjør at kontrollutvalget får en reell mulighet til å forstå elementene i revisjonsselskapets kvalitetskontrollsystem, vil bidra til både å heve kvaliteten i revisjonen samt være et nyttig ledd i kontrollutvalget sitt påse-ansvar.

3. Utdrag fra kommuneloven

KAP.14 ØKONOMIFORVALTNING

§ 14-6 Årsregnskap og bokføring

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide følgende årsregnskap:

- a. Regnskap for kommunekassen eller fylkeskommunekassen
- b. Regnskap for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- c. Regnskap for annen virksomhet som er en del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt, og som skal ha eget regnskap i medhold av lov eller forskrift
- d. Samlet regnskap for kommunen eller fylkeskommunen som juridisk enhet

Årsregnskapene skal bestå av et driftsregnskap og et investeringsregnskap. Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal deles inn og stilles opp på samme måte som årsbudsjettet. Årsregnskapene skal også bestå av et balanseregnskap og noteopplysninger.

Årsregnskapene skal utarbeides i samsvar med følgende grunnleggende regnskapsprinsipper:

- a. All tilgang på og bruk av midler i året skal framgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet
- b. All tilgang på og bruk av midler skal regnskapsføres brutto
- c. Alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes
- d. Hvis størrelsen på et beløp er usikkert, brukes beste estimat

Årsregnskapene skal føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsopplysninger skal bokføres, spesifiseres, dokumenteres og oppbevares i samsvar med bokføringsloven §§ 3 til 14.

Årsregnskapene skal avlegges senest 22. februar.

Departementet kan gi forskrift om årsregnskapene, regnskapsføringen, regnskapsavslutningen og bokføringen og unntak fra denne paragrafen

KAP. 23 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

§ 23-1 Kontrollutvalget

Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Utvalget skal ha minst fem medlemmer. Minst ett medlem skal velges blant kommunestyrets eller fylkestingets medlemmer.

Utelukket fra valg er:

- a. ordfører og varaordfører
- b. medlemmer og varamedlemmer av formannskap eller fylkesutvalg
- c. medlemmer og varamedlemmer av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet. Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret eller fylkestinget er likevel valgbare
- d. medlemmer av kommuneråd eller fylkesråd
- e. medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité eller fylkestingskomité
- f. ansatte i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- g. personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedrifts-

forsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i

- h. personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap

Kommunestyret og fylkestinget kan når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt. Hvis ett eller flere medlemmer av utvalget skal skiftes ut, skal alle medlemmene velges på nytt.

§ 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at:

- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Kontrollutvalget kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også foreta undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at denne retten ikke gjelder lukkede møter i kommunestyret og kommunerådet eller fylkestinget og fylkesrådet.

Departementet kan gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling.

§ 23-3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regel-etterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-4 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for

hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-5 Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

§ 23-6 Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a. interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b. interkommunale politiske råd
- c. kommunale oppgavefellesskap
- d. aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

§ 23-7 Sekretariatet

Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstiller utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til

- a. ansatte i kommunen eller fylkeskommunen som har andre arbeidsoppgaver enn å være sekretær for kontrollutvalget
- b. den som utfører revisjon for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- c. medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen

Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget.

KAP. 24 REVISJON

§ 24-1 Valg av revisor

Kommunestyret og fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv revisor.

Vedtak etter første og andre ledd treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Representantskapet i interkommunalt politisk råd og i kommunalt oppgavefellesskap velger regnskapsrevisor hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen.

§ 24-2 Revisors ansvar og myndighet

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov.

Revisor skal planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

Revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Revisor kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram alle opplysninger, redegjørelser eller dokumenter som han eller hun finner nødvendige for å utføre sine oppgaver. Revisor kan også foreta undersøkelser som han eller hun mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Revisor har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.

Departementet kan gi forskrift om revisors plikter og kvalifikasjoner, skifte av revisor og begrensninger i revisors taushetsplikt.

§ 24-3 Revisors møterett, opplysningsplikt mv.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Revisoren har rett til å få uttalelsene sine protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når en sak som angår en revisors tilsettingsforhold behandles.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møteplikt i kommunestyrets eller fylkestingets møter når kommunestyret eller fylkestinget skal behandle saker som er knyttet til revisors oppdrag.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møterett i kommunestyret eller fylkestinget.

Oppdragsansvarlig revisor skal gi opplysninger om kommunen eller fylkeskommunen som han eller hun har fått kjennskap til under revisjonen, hvis et medlem av kommunestyret, fylkestinget eller kontrollutvalget krever det.

Hvis revisor utenfor et møte blir bedt om å gi informasjon til et medlem av kommunestyret, fylkestinget eller kontrollutvalget, kan revisor kreve å få gi sitt svar i et møte.

§ 24-4 Revisors uavhengighet ogandel

Revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet ogandel.

§ 24-5 Regnskapsrevisjonens innhold

Revisor skal vurdere om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift.

Revisor skal vurdere om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift.

Revisor skal vurdere om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever. Revisor skal vurdere om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Revisor skal se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.

Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil.

§ 24-6 Revisors plikter ved utførelsen av regnskapsrevisjon

Revisor skal se etter om den økonomiske internkontrollen er ordnet på en betryggende måte.

Revisor skal vurdere risikoen for at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon som følge av misligheter og feil, og innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger lov- eller forskriftsbrudd som er av vesentlig betydning for årsregnskapet.

Revisor skal vurdere risikoen for brudd på kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene, og innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om årsregnskapet inneholder vesentlige avvik fra disse premissene.

§ 24-7 Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

- vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- enhver mislighet

- hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

§ 24-8 Revisjonsberetning

Regnskapsrevisor skal avgi en revisjonsberetning til kommunestyret eller fylkestinget senest 15. april. Det skal sendes kopi til kontrollutvalget, til formannskapet eller fylkesutvalget og til kommunedirektøren. Revisjonsberetningen skal avgis selv om årsregnskapet eller årsberetningen ikke foreligger eller er ufullstendig.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om følgende:

- Om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift
- Om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift
- Om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever
- Om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet
- Om det er avdekket forhold som gir grunn til

å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik

Hvis revisor i revisjonsberetningen konkluderer med forbehold, konkluderer negativt eller ikke har tilstrekkelig grunnlag for å konkludere, skal årsaken beskrives. Hvis revisor mener at årsregnskapet eller årsberetningen ikke bør vedtas slik de foreligger, skal dette angis særskilt.

Revisjonsberetningen skal også omfatte andre forhold som revisor mener det er nødvendig å opplyse om i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

§ 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

§ 24-10 Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Bestemmelsene om innsyn og undersøkelser i selskaper o.l. i § 23-6 gjelder på tilsvarende måte for kommunens eller fylkeskommunens revisor.

4. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med hjemmel i kommuneloven §§ 23-2, 24-2 og 24-4.

KAPITTEL 1. KONTROLLUTVALGETS OG SEKRETARIATETS OPPGAVER MV.

§ 1 Rammer for kontrollutvalgets myndighet

Kontrollutvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

§ 2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruks og avtaler med revisor
- c. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven

§§ 24-7 til 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekningene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

§ 5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

§ 6 Innkallinger til møte i kontrollutvalget

Innkallinger til møte i kontrollutvalget skal sendes til utvalgets medlemmer, ordfører eller fylkesordfører og kommunens eller fylkeskommunens oppdragsansvarlige revisorer.

§ 7 Sekretariatets oppgaver

Sekretariatet skal forberede sakene for kontrollutvalget og skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet. Sekretariatet skal også påse at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt.

KAPITTEL 2. KRAV VED EGEN REVISJON, VALG OG BYTTE AV REVISOR OG UTTALELSESRETT VED FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL

§ 8 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Når kommunen eller fylkeskommunen har egen revisjon, er det kommunestyret eller fylkestinget selv som ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens leder.

Kontrollutvalget innstiller i slike saker. Revisjonens leder ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens øvrige ansatte.

§ 9 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Plikten til å utføre regnskapsrevisjon gjelder for alle kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper etter kommuneloven § 14-6 første ledd.

Kommunestyret og fylkestinget velger hvem som skal være regnskapsrevisor for hver av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Den oppdragsansvarlige for regnskapsrevisjon etter kommuneloven skal ha en bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon. En person som var oppdragsansvarlig revisor i en kommune eller fylkeskommune 1. juli 2004, kan likevel fortsette som oppdragsansvarlig i den samme kommunen eller fylkeskommunen, selv om personen ikke oppfyller kravet i første punktum.

Representantskapet skal velge regnskapsrevisor når et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap etter kommuneloven § 14-8 første ledd utarbeider eget årsregnskap og egen årsberetning, og det ikke er fastsatt noe annet i samarbeidsavtalen.

§ 10 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og oppdragsansvarlig revisor for eierskapskontroll

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert regnskapsrevisjonsoppdrag, hvert forvaltningsrevisjonsoppdrag og hvert oppdrag om eierskapskontroll.

§ 11 Krav ved bytte av regnskapsrevisor

Før en revisor tar på seg ansvaret for regnskapsrevisjon etter kommuneloven, skal revisoren be om en uttalelse fra den reviderte virksomhetens forrige revisor om det foreligger forhold som tilsier at en ny revisor ikke bør ta på seg oppdraget. Den forrige revisoren skal uten ugrunnet opphold opplyse skriftlig til den nye revisoren om begrunnelsen for sin fratrede.

Hvis en revisor sier fra seg et oppdrag og fraråder en annen revisor å ta på seg oppdraget, skal revisor dokumentere begrunnelsen for å fratre og for rådet. Også den nye revisoren skal dokumentere sin begrunnelse for å ta på seg oppdraget i strid med den forrige revisorens råd.

Hvis det kan ha betydning for den framtidige revisjonen, skal den forrige regnskapsrevisoren uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger og dokumentasjon om revisjonsoppdraget til den nye revisoren.

§ 12 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag

Når en kommune eller fylkeskommune deltar i et interkommunalt revisjonssamarbeid, eller har inngått avtale med en annen regnskapsrevisor, har regnskapsrevisoren rett til å si fra seg oppdraget hvis

- revisoren har avdekket og påpekt vesentlige brudd på lov eller forskrift som den reviderte virksomheten er underlagt, og virksomheten ikke iverksetter tiltak som er nødvendige for å rette opp forholdene
- revisoren ikke gis mulighet til å oppfylle sine plikter etter lov eller forskrift

c. det foreligger andre særlige grunner

Revisor skal gi kontrollutvalget og den revisjonspliktige rimelig forhåndsvarsel før vedkommende sier fra seg oppdraget som revisor.

§ 13 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning eller omorganisering av revisors virksomhet

Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslig omorganisering av et revisjonsselskap, og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet tas opp i et revisjonsselskap.

Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd begrenser ikke oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.

Et selskap eller en person som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning, omorganisering eller opptak.

§ 14 Uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Revisor skal sende et utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til kommunedirektøren, kommunerådet eller fylkesrådet.

Revisor skal sende et utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til det kommunale eller det fylkeskommunale foretaket, aksjeselskapet eller interkommunale selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Revisor skal sende et utkast til rapport om eierskapskontroll til uttalelse til selskapet som er omfattet av eierskapskontrollen og til den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierfunksjon.

Uttalelsen skal i sin helhet fremgå av rapporten.

§ 15 Krav til revisjonskriterier

Revisor skal etablere revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjektet.

KAPITTEL 3. KRAV TIL REVISOR OG REVISORS MEDARBEIDERE

§ 16 Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a. revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b. revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere
- c. revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere
- d. slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

§ 18 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke

- a. ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b. ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c. være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap
- d. delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren
- e. utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f. yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver
- g. opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218

§ 19 Krav til egenvurdering av uavhengighet

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

§ 20 Unntak fra taushetsplikten for revisor og revisors medarbeidere

Revisors taushetsplikt etter kommuneloven § 24-2 femte ledd gjelder også for revisors medarbeidere.

Hvis det i forbindelse med et revisjonsoppdrag eller annen kontroll framkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er begått en straffbar handling, kan revisor og revisors medarbeidere underrette politiet uten hinder av taushetsplikten. Hvis det er åpnet etterforskning i en straffesak, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten avgi forklaring og framlegge dokumentasjon til politiet om revisjonsoppdrag eller annen kontroll.

Hvis det er nødvendig for at skatteetaten skal kunne utføre sine kontrolloppgaver, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger til skatteetaten om en persons forbindelse med kommunen eller fylkeskommunen.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at kontrollører som er engasjert av bransjeorganisasjoner, kan kontrollere hvordan revisjonen er utført.

§ 21 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Revisor skal dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført og resultatet av revisjonen. Dokumentasjonen skal kunne underbygge og gi grunnlag for å etterprøve revisors konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

Ved rådgivning og andre tjenester for den reviderte virksomheten skal revisor dokumentere oppdragets art, omfang og en eventuell anbefaling.

Revisor skal oppbevare dokumentasjonen på en ordnet og betryggende måte i minst 10 år.

KAPITTEL 4. IKRAFTTREDELSE OG OPPHEVELSER

§ 22 Ikrafttredelse og opphevelse av andre forskrifter

Forskriften trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner og forskrift 15. juni 2004 nr. 904 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.

5. Krav til revisors kompetanse

KOMPETANSEKRAV

Den oppdragsansvarlige for revisjon av årsregnskap og årsberetning etter kommuneloven, skal ha en bachelor eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg har tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

ETTERUTDANNINGSKRAV

Formålet med etterutdanning er at en som ansvarlig revisor skal være tilstrekkelig faglig oppdatert. Etterutdanningskravet er også å se på som et minimumskrav. Revisorene er således selv pålagt å vurdere om det er behov for mer etterutdanning, eksempelvis for å ha nødvendig kunnskap til å kunne revidere den aktuelle kunden.

I offentlig sektor er det et etablert foreningsbasert etterutdanningskrav stilt av NKRF. Det krever selvsagt at man er medlem av NKRF for å bli underlagt disse kravene:

Innenfor en 3-års periode er oppdragsansvarlige revisorer forpliktet til å gjennomføre nødvendig etter- og videreutdanning innenfor relevante fagområder med til sammen 105 kurstimer. De øvrige ansatte (jf. pkt. 1) er forpliktet til å gjennomføre etter- og videreutdanning med til sammen 63 timer innenfor en 3-års periode (ref. regler for obligatorisk etter- og videreutdanning for personlige medlemmer av Norges Kommunerevisorforbund, <https://www.nkrf.no/vedtekter-og-reglement/obligatorisk-etter-og-videreutdanning>).

Det er ikke samme krav til øvrige ansatte i private som reviderer kommuner og som ikke er medlem i NKRF.

6. Eksempel på uavhengighetserklæring

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR SIN UAVHENGIGHET I FORHOLD TIL XX KOMMUNE

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon av 17. juni 2019, § 19, skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og elles ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisor sine medarbeidere (jf. § 24-4 i kommuneloven, LOV-2018-06-22-83), men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (kap. 3) stiller krav til revisor sin uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

§ 16 Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

§ 17 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a. revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b. revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere

- c. revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere
- d. slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

§ 18 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke:

- a. ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b. ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c. være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap
- d. delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren
- e. utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f. yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrollopgaver
- g. opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218

REVISOR SIN EGENVURDERING AV PUNKTENE OVENFOR:

§ 16 Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet overfor xx kommune
§ 17 Nærstående	Undertegnede eller nærstående til undertegnede har ikke tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller til virksomhetens ansatte eller tillitsmenn som vil svekke min uavhengighet og objektivitet
§ 18, Pkt. a: Ansettelsesforhold	Undertegnet er ikke ansatt i andre stillinger i xx kommune
§ 18, Pkt. b: Stilling i virksomhet der kommunen deltar i eller er eier av	Undertegnede har ikke tilsettingsforhold i virksomhet som xx kommune deltar i eller er eier av
§ 18, Pkt. c: Medlem i styrende organ	Undertegnet er ikke medlem av styrende organ i virksomhet som xx kommune deltar i eller er eier av
§ 18, Pkt. d: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor
§ 18, Pkt. e: Rådgjevings-tjenester eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisor sin uavhengighet og objektivitet	Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivingstjenester eller andre tjenester overfor xx kommune som er egnet til å svekke min uavhengighet eller objektivitet overfor xx kommune. Undertegnede bekrefter at: a. leveranse av andre tjenester enn revisjon, eksempelvis rådgiving, ikke utgjør en trussel mot min uavhengighet b. revisjonsselskapet har regler for hvilke tjenesteleveranser det kan påta seg utenom revisjonsoppgavene og for individuelle og/eller samlede honorarbegrensninger
§ 18 Pkt. f: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor xx kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver
§ 18 Pkt. g: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at hverken revisor eller revisjonsselskapet for tiden opptre som fullmektig for xx kommune
Rotasjon	Undertegnede bekrefter at krav i oppdragsavtalen om rotasjon av oppdragsansvarlig revisor, etterfølges

7. Krav til revisjonsselskapenes kontrollsystem

Risikoen for at revisjonsoppdrag ikke gjennomføres i samsvar med kravene i lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk, kan være vesentlig. ISA 220 Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper, samt av ISQC, som er den bransjefastsatte internasjonale standarden for kvalitetskontroll, omhandler en rekke risikoreduserende tiltak som et revisjonsselskap må iverksette.

ISA 220 pkt. 2

Revisjonsfirmaet er ansvarlig for systemer, retningslinjer og rutiner for kvalitetskontroll. I henhold til ISQC 1 er firmaet forpliktet til å etablere og vedlikeholde et kvalitetskontrollsystem som gir firmaet betryggende sikkerhet for at: (a) Firmaet og personalet etterlever profesjonsstandarder og gjeldende regulatoriske og juridiske krav; og (b) Revisjonsberetningene som avgis av firmaet eller oppdragsansvarlige revisorer er hensiktsmessige ut fra omstendighetene.

ISA-en forutsetter at firmaet er underlagt ISQC 1 eller nasjonale krav som er minst like strenge.

ISQC 1 pkt. 16

Elementer i et kvalitetskontrollsystem

Revisjonsfirmaet skal etablere og vedlikeholde et kvalitetskontrollsystem som omfatter retningslinjer og rutiner for hvert av de følgende elementene

- a. Lederansvar for kvalitetssikring i revisjonsfirmaet
- b. Relevante etiske krav
- c. Aksept og fortsettelse av klientforhold og enkeltoppdrag
- d. Menneskelige ressurser
- e. Gjennomføring av oppdrag
- f. Overvåking

Pkt. 17

Revisjonsfirmaet skal dokumentere sine retningslinjer og rutiner og kommunisere dem til revisjonsfirmaets personale. (Jf. punkt A2–A3)

8. Evaluering av revisor - årlig eller ved behov

MOMENTER FOR VURDERING	KOMMENTAR
PÅSE AT REGNSKAPET BLIR REVIDERT PÅ EN BETRYGGENDE MÅTE	
Kvalifikasjonskrav: Er kravet til utdanning og etterutdanning tilfredsstillt?	
Vandel: Har revisjonen et system for å vurdere ansattes vandel, og etterleves systemet?	
Uavhengighet: a. Har kontrollutvalget mottatt egenerklæring om uavhengighet fra oppdragsansvarlig revisor? b. Har revisor gode rutiner for å sikre uavhengighet? c. Roterer oppdragsansvaret mellom revisorene i selskapet?	
Kvalitetskontroll: a. Har revisjonsselskapet et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC1)? b. Er kontrollutvalget informert om resultatet av eventuelle eksterne kvalitetskontroller?	
HOLDE SEG LØPENDE ORIENTERT OM REVISJONSARBEIDET	
Orientering fra planleggingsfasen: a. Har kontrollutvalget fått orientering om revisjonsplanen og risiko- og vesentlighetsvurdering for etterlevelseskontroll? b. Har revisor orientert om hvordan vesentlighetsgrenser er vurdert?	
Orientering fra interimsfasen: a. Har revisor utført de planlagte revisjonshandlingene? Hvis ikke, er avvikene fra planen begrunnet? b. Er det utført revisjon på transaksjonsklasser i samsvar med planen? c. Har revisor vurdert mislighetsrisiko?	

MOMENTER FOR VURDERING	KOMMENTAR
Orientering fra årsoppgjørfsfasen: a. Har revisor orientert tilfredsstillende om regnskaps- og rapporteringsprosessen? b. Er revisors vurdering av årsregnskapet med noter, tilfredsstillende? c. Har revisor vurdert opplysningene i årsmeldingen opp mot årsregnskapet? Orientering fra etterlevelseskontroll: Har kontrollutvalget fått skriftlig rapport om resultatene etter etterlevelseskontroll?	
PÅSE AT REVISJONSARBEIDET FOREGÅR I SAMSVAR MED LOV OG FORSKRIFT, GOD KOMMUNAL REVISJONSSKIKK OG KONTROLLUTVALGETS AVTALER MED, ELLER INSTRUKSER TIL REVISOR	
Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk: a. Har kontrollutvalget fått egenerklæring om at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk? b. Hvordan vurderer administrasjonen samarbeidet med revisor? c. Har revisor vurdert hensiktsmessigheten med gjennomføringen av revisjonen? Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrollutvalgets avtaler med, eller instruks til revisor? a. Er revisjonsoppdraget gjennomført i samsvar med oppdragsavtalen? b. Har revisor fulgt kontrakt/avtale/revisjonsplan/instruks? c. Er revisjonsarbeidet gjennomført i henhold til åpenhetsrapport? d. Vurderer kontrollutvalget gjennomføringen av årets revisjon som betryggende? e. Er revisjonshonoraret rimelig, sett i lys av virksomhetens størrelse, kompleksitet og risiko? f. Hva er årsaken til eventuelle vesentlige endringer i honoraret? Er disse kommunisert til kontrollutvalget?	

9. Engasjementsbrev

I revisjonsoppdrag er revisor pålagt å inngå engasjementsbrev med klienten, det vil si med kommunen. (ref. internasjonal standard for revisjon, ISA 210). I tabellen under (se spesielt pkt. 10) framgår hvilke elementer en slik engasjementsbrev skal inneholde.

For kontrollutvalget er det lite å hente ved å ta utgangspunkt i engasjementsbrevet som grunnlag for å gjennomføre et påse-ansvar. Som bestiller (kunde) kan kontrollutvalget imidlertid ha forventninger og krav til revisor. Slike forventninger og krav bør tas inn i en årlig oppdragsavtale. Oppdragsavtale evt. kontrakt, går foran engasjementsbrev.

Hovedhensikten med engasjementsbrevet er orientering fra revisor om ledelsens ansvar for avleggelsen av årsregnskapet samt orientere om målet med revisjonen og dens begrensninger. Revisor skal stile engasjementsbrevet til den som i organisasjonen er ansvarlig for overordnet styring og kontroll. FKT anbefaler at revisor sender engasjementsbrev til kontrollutvalget med kopi til rådmann. Dette er i samsvar med anbefaling fra NKRF.

ISA 210 Inngåelse av avtale om vilkårene for revisjonsoppdrag (utdrag)

- a. Denne internasjonale revisjonsstandarden (ISA-en) omhandler revisors oppgaver med og plikter til å avtale vilkårene for revisjonsoppdraget med ledelsen og, der det er relevant, dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll. Dette innebærer å fastsette at visse forhåndsbetingelser for revisjonen, hvis ansvar ligger hos ledelsen og, der det er relevant, dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er til stede.
- b. Revisor skal bli enig om vilkårene for revisjonsoppdraget med ledelsen eller dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, der det er relevant. (Jf. punkt A22) .
- c. Under hensyn til punkt 11 skal de avtalte vilkårene

for revisjonsoppdraget nedfelles i et engasjementsbrev eller annen egnet form for skriftlig avtale, og skal omfatte: (Jf. punkt A22–A26)

- Målet med og omfanget av revisjonen av regnskapet
- Revisors oppgaver og plikter
- Ledelsens ansvar
- Identifisering av det gjeldende rammeverket for finansiell rapportering for utarbeidelsen av regnskapet
- Henvisning til den forventede formen på og innholdet i eventuelle uttalelser som skal avgis av revisor, og (Jf. punkt A23a)
- En erklæring om at det kan foreligge omstendigheter hvor en uttalelse kan avvike fra forventet form og innhold.

- d. Dersom lov eller forskrift inneholder tilstrekkelig detaljerte krav til vilkårene for revisjonsoppdraget som det henvises til i punkt 10, er det ikke nødvendig at revisor nedfeller dem i en skriftlig avtale, med unntak av det faktum at slik lov eller forskrift finner anvendelse og at ledelsen erkjenner og forstår sitt ansvar som angitt i punkt 6(b). (Jf. punkt A23, A27–A28) .

10. Arbeidsgruppens sammensetting

Styremedlem

Einar Ulla (leder)

Styremedlem

Dag Robertsen

Kontrollsjef

Tor Harald Hustad

Møre og Romsdal fylkeskommune

Daglig leder

Torbjørn Berglann

Konsek Trøndelag IKS

Kontrollutvalgsmedlem

Bente Tangen

Porsgrunn kommune

fratrådte våren 2018

Generalsekretær

Anne-Karin Femanger Pettersen

tiltrådte arbeidsgruppen våren 2018



www.fkt.no

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	33/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 33/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Årsplan 2020 for kontrollutvalget i Tynset

Saksdokumenter:

- Utkast til årsplan for 2020

Saksopplysninger:

Møter i kontrollutvalget holdes på de tidspunkt som er vedtatt av kontrollutvalget selv, eller når kontrollutvalgets leder finner det påkrevd eller minst 1/3 av medlemmene krever det. Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører.

Innkalling til møtet skal med høvelig varsel sendes utvalgets medlemmer, ordfører og kommunens oppdragsansvarlig revisor. Innkallingen skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles samt saksdokumenter.

Oppdragsansvarlig revisor, eller dennes stedfortreder, har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter og kan forlange sine uttalelser på møtet protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når sak som angår en revisors tilsettingsforhold behandles.

Ordfører har møte- og talerett.

Saksframlegg:

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget vedtar møteplan for 2020. Øvrige politiske organer i Tynset har ennå ikke behandlet møteplaner for 2020. Dette innebærer at den foreslåtte møtedato i mai, hvor regnskapet for Tynset kommune skal behandles, er noe usikker. Dette møtet er også avhengig av om regnskapet er ferdig til behandling.

Forslag til kontrollutvalgets møteplan / årsplan for 2020 følger vedlagt denne saken. Utkast til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året.

Kontrollutvalgets møter har i 2019 vært holdt i Tynset rådhus med et unntak, fortrinnsvis på torsdager med møtestart kl. 13:00. I forslag til møteplan har sekretariatet endret møtedag til mandager etter forslag fra leder i utvalget. Endelige møtedatoer og tidspunkt besluttes i møtet.

I henhold til oppdragsavtalen med Tynset kommune avholdes det 5 møter i kontrollutvalget i 2020, tre i første halvår og to i siste halvår. Møter utover fem møter tillegg faktureres etter medgått tid i henhold til oppdragsavtalen.

MØTEBOK

Andre aktuelle datoer som er verdt å merke seg for kontrollutvalget er:

- 29. - 30. januar 2020 – NKRF's kontrollutvalgskonferanse. (Gardermoen)
- 3.-4. juni 2020 – Forum For Kontroll og Tilsyn arrangerer kontrollutvalgskonferanse. (Gardemoen)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Årsplan for 2020 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2019 fastsettes slik:

- Møtene starter kl. 13:00
- Møtestedet er fortrinnsvis Tynset rådhus
- Møtedatoene er:
 - Mandag 17.02.20
 - Mandag 4.05.20
 - Mandag 15.06.20
 - Mandag 12.10.20
 - Mandag 7.12.20

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:



Tynset kommune
Kontrollutvalget

Kontrollutvalgets årsplan for 2020

Vedtas i kontrollutvalgets møte den 25. november 2019, Sak 33/19

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
1 KONTROLLUTVALGET	3
1.1 KONTROLLUTVALGETS HJEMMEL	3
1.2 KONTROLLUTVALGETS ANSVARS OG ARBEIDSOMRÅDE	3
2 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET	4
2.1 MØTER I KONTROLLUTVALGET	4
2.2 REGNSKAPSREVISJON	4
2.3 FORVALTNINGSREVISJON	4
2.4 EIERSKAPSKONTROLL	4
2.5 ANDRE OPPGAVER	5
2.5.2 BEFARING/BESØK	5
2.5.3 ORIENTERING FRA POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE	5
2.5.4 BESTILLING FRA KOMMUNESTYRET	5
2.5.5 HENVENDELSER FRA PUBLIKUM	5
2.5.6 OPPFØLGING MED REVISORS ARBEID	5
2.5.7 OPPFØLGING AV SAKER	5
2.5.8 RAPPORTERING	5
2.5.9 ANNET	6
3 KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT 2020	6
4 PLAN FOR MØTEVIRKSOMHETEN I 2020	6
VEDLEGG - MØTEPLAN	7

INNLEDNING

Kommunestyret skal etter kommuneloven påse at kommunens virksomhet skjer innenfor rammene av lovverket og egne vedtak. Kommunestyret kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kan omgjøre vedtaket selv. Kommunestyret har også ansvaret for at de kommunale regnskaper blir revidert på betryggende måte.

For å gjennomføre disse kontrolloppgavene skal kommunestyret velge et kontrollutvalg. Jfr. kommunelovens (koml.) § 23.1.

Den delen av den kommunale egenkontrollen som utøves av kontrollutvalget må ikke forveksles med kommunens internkontroll. Kommunens internkontroll er rådmannens ansvar.

1 KONTROLLUTVALGET

Kommunestyret valgte i 2019 den 01.10.19 et kontrollutvalg bestående av 5 faste medlemmer og 5 varamedlemmer for perioden 2019 – 2023.

Faste medlemmer		Varamedlemmer
Navn	Funksjon	Personlig vara
Marit Motrøen	Leder	Rune Storli
Bjørn Tore Grutle	Nestleder	Kristin Siksjø
Randi Aas	Medlem	Nils P Hagen
Siri Strømmevold	Medlem	Einar Røe
Atle Fiskvik	Medlem	Terje Hysten

Atle Fiskvik sitter i kommunestyret.

1.1 KONTROLLUTVALGETS HJEMMEL

Kontrollutvalgets arbeid er regulert av:

- Kommunelovens (KL) § 23
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon i kommuner og fylkeskommuner

Kommunestyret kan i tillegg til de lovpålagte oppgaver og prosedyrer fastsette eget reglement for kontrollutvalget – som vil kunne gi nærmere regler for kontrollutvalget.

1.2 KONTROLLUTVALGETS ANSVARS OG ARBEIDSOMRÅDE

Kontrollutvalget er valgt for å ivareta kommunestyrets kontroll- og tilsynsansvar. Med unntak for kommunestyret selv, skal kontrollutvalget føre tilsyn og kontroll med hele den kommunale forvaltningen - inklusive de øvrige folkevalgte organer. Kontrollutvalgets arbeidsområde er derfor altomfattende.

En viktig del av kontrollutvalgets ansvar vil være å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte (regnskapsrevisjon), og at det blir ført kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Kontrollutvalget skal videre påse at det blir gjennomført systematiske vurderinger knyttet til hvorvidt norsk lov og politiske vedtak etterleves, samt systematiske vurderinger av forvaltningens effektivitet, produktivitet og måloppnåelse (forvaltningsrevisjon). I tillegg

skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper (eierskapskontroll).

Kontrollutvalget skal ikke overprøve politiske prioriteringer fattet i samsvar med delegert myndighet.

2 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

2.1 MØTER I KONTROLLUTVALGET

Møtene i kontrollutvalget er åpne. Møtene vil være lukket i saker/orienteringer der lov- og regelverk hjemler taushetsplikt og lukket dør.

Kommunens ordfører og kommunens revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

Det legges opp til 5 møter i 2020, se vedlegg.

2.2 REGNSKAPSREVISJON

Kontrollutvalget skal påse at årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av loven og god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget skal følge opp eventuelle merknader og påpekninger fra revisor.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret vedrørende kommunens årsregnskap og årsmelding før formannskapet avgir sin innstilling.

2.3 FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er hjemlet i KL § 23.2, og i forskrift om kontrollutvalg.

Kontrollutvalget skal i henhold til § 23.3 minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon.

Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Plan for inneværende valgperiode skal utlyses på anbud vår 2020 og skal vedtas i løpet av 2020.

2.4 EIERSKAPSKONTROLL

Eierskapskontroll er hjemlet i KL § 23.4, og i forskrift om kontrollutvalg.

Kontrollutvalget skal i henhold til minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for eierskapskontroll. Planen skal være basert på en overordnet analyse.

Plan for inneværende valgperiode skal utlyses på anbud vår 2020 og skal vedtas i løpet av 2020.

2.5 ANDRE OPPGAVER

Kontrollutvalget kan til enhver tid ta opp saker som ligger innenfor dets ansvars- og kompetanseområde.

2.5.2 BEFARING/BESØK

For å bli kjent med den kommunale forvaltningen, og for at ansatte i kommunen skal bli kjent med kontrollutvalget, kan utvalget besøke ulike kommunale virksomheter. Dette kan også inkludere kommunale foretak og selskap. Flere kontrollutvalg har etablert en slik praksis. Det er ikke tidligere gjennomført i Tynset, men dersom utvalget ønsker å etablere en fast praksis med virksomhetsbesøk, bør det utarbeides en prosedyre for slike besøk.

2.5.3 ORIENTERING FRA POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE

Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene, jfr. KL § 23.3. Ved behov for ytterligere saksopplysninger, kan kontrollutvalget også innkalle administrasjonssjefen i forbindelse med behandling av saker i møtene.

Administrativ ledelse bør normalt være til stedet ved kontrollutvalgets møte når regnskap og årsberetning for foregående år skal behandles.

2.5.4 BESTILLING FRA KOMMUNESTYRET

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med forvaltningen på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalget ser positivt på bestillinger fra kommunestyret mht. saker og prosjekter kommunestyret ønsker at kontrollutvalget skal følge spesielt opp.

2.5.5 HENVENDELSER FRA PUBLIKUM

Kontrollutvalget kan ta imot henvendelser fra publikum, men kontrollutvalget er imidlertid ikke et klageorgan og har ikke avgjørelsesmyndighet på forvaltningsområdet.

Kontrollutvalget avgjør selv i hvilken form og grad henvendelser fra publikum skal følges opp.

2.5.6 OPPFØLGING MED REVISORS ARBEID

Kontrollutvalget er pålagt å holde seg orientert om revisors arbeid, og skal bl.a. påse revisjonsarbeidet utføres i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Oppgaven ivaretas ved behandling av uavhengighetserklæringer og kvalitetsrapporter i fra NKRF.

2.5.7 OPPFØLGING AV SAKER

Det ligger bl.a. til kontrollutvalget å føre tilsyn med at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp.

Kontrollutvalget vil en gang i året gå gjennom oppfølgingen av egne saker.

2.5.8 RAPPORTERING

Kontrollutvalget rapporterer årlig til kommunestyret om sin virksomhet.

Rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller videresendes Kommunestyret til endelig behandling.

2.5.9 ANNET

Det er viktig at kontrollutvalget er gitt ressurser til å kunne holde seg oppdatert på sine arbeidsområder og med det kunne delta på kurs og konferanser som arrangeres både lokalt og nasjonalt.

Følgende konferanser bør vurderes:

- 29. – 30. januar 2020 – NKRF's kontrollutvalgskonferanse. (Gardermoen)
- 3. – 4. juni 2020 – Forum For Kontroll og Tilsyn arrangerer kontrollutvalgskonferanse. (Gardemoen)

3 KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT 2020

Kontrollutvalget har utarbeidet forslag til samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet, jf. sak 25/19 Kontrollutvalgets egen aktivitet, kjøp av sekretariatstjenester og kjøp av revisjonstjenester inngår i budsjettet.

Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og tilsynsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret.

4 PLAN FOR MØTEVIRKSOMHETEN I 2020

Se vedlegget for kontrollutvalgets møteplan. Denne gir en oversikt over behandling av faste saker.

Kontrollutvalget forbeholder seg retten til på eget initiativ å foreta endringer i planen og evt. gå inn på andre saker eller prosjekter som ikke er nevnt.

Endring av møteplan kan også bli nødvendig av hensyn til saksgang eller av andre årsaker.

VEDLEGG - MØTEPLAN

Temaer til behandling 2020		25. noven	17. febr	4. mai	15. juni	12. oktob	7. desemb
Dialogmøte med ordfører			x				
Initiering for virksomhetsbesøk			x				
Bestilling av overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon		x					
Bestilling av overordnet analyse og plan for selskapskontroll		x					
Gjennomgang av oppfølgingssaker			x				x
Uavhengighetserklæring i fra revisjonen		x					
Status revisjonsarbeidet, orientering fra revisjonen			x				
Kontrollutvalgets årsmelding 2019			x				
Planlagte orienteringer fra administrasjonen	Økonomi - årsregnskap			x			
	Oppfølging av vedtak og spesielle forhold						
	Gjennomgang av kommunens oppfølgingsliste						
Uttalelsene til årsregnskap/årsmelding 2019				x			
Behandling av forvaltningsrevisjonsrapport						x	
Utlyse anbud revisjon og sekretariat perioden 2021-2024 (2+2 år)				x			
Valg etter anbud og innstilling fra Abakus AS revisjon og sekretariat						x	
Kontrollutvalgets årsplan/møteplan for 2021							x
Budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet 2021						x	
Virksomhetsbesøk, planlegging							
Virksomhetsbesøk, gjennomføring							x
Gjennomgang av tilsynsrapporter i fra Fylkesmannen (fortløpende)							

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	34/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 34/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Orienteringssaker

Sekretariatet vil presentere følgende orienteringssaker i møtet:

- **Orienteringssak 1: Ny politisk organisering**
Melding om politisk vedtak, kommunestyret 01.10.19.19, sak 2072/19 der kommunestyret fattet følgende vedtak:
 1. Tynset kommune, kommunestyret, vedtar ny politisk organisering som beskrevet med virkning fra 1. oktober 2019
 2. Reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene
 3. Politisk delegeringsreglement rulleres og tilpasses ny organisering
 4. Årshjul og styringsdialog videreutvikles for å sikre arbeidsformer som muliggjør større grad av samskapning og dialogstyring med flest mulig innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.Begrunnelsen for vedtaket går fram av vedlagte saksutredning.
- **Orienteringssak 2: Ny forskrift om kontrollutvalg**
Ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon trådte i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023. Forskriften er vedlagt for gjennomgang og kan også leses her: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2019-06-17-904>
- **Orienteringssak 3: NKRF's kontrollutvalgskonferanse 2020**
Vedlagt program og invitasjon til NKRF's kontrollutvalgskonferanse 2020 som avholdes på Gardemoen 29. – 30. januar 2020.
Kontrollutvalget oppfordres til å vurdere deltakelse/påmelding.
Program/påmelding:
<https://www.nkrf.no/kurs/nkrfs-kontrollutvalgskonferanse-2020>

Sekretariatets forslag til vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:



TYNSET KOMMUNE

Rådmannen

Kontrollutvalg Fjell IKS
Os Kommunehus

2550 OS I ØSTERDALEN

Tynset, 02.10.2019

Vår ref.
19/489-11

Løpenr.
63717/19

Arkivkode
033

Saksbehandler
Morten B. Often 62 48 50 14

Deres ref.

MELDING OM POLITISK VEDTAK

POLITISK STYRINGSMODELL

Fra møtet i kommunestyret den 01.10.2019, saksnr 72/19.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

1. Tynset kommune, kommunestyret, vedtar ny politisk organisering som beskrevet med virkning fra 1. oktober 2019.
2. Reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene.
3. Politisk delegeringsreglement rulleres og tilpasses ny organisering.
4. Årshjul og styringsdialog videreutvikles for å sikre arbeidsformer som muliggjør større grad av samskaping og dialogstyring med flest mulig innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.

Begrunnelsen for vedtaket går fram av vedlagte saksutredning.

Det er anledning til å se dokumentene i saken. Ta i så fall direkte kontakt med saksbehandler.

Med hilsen

Tone Bergfall
fagleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Vedlegg

Postadresse
2500 TYNSET

Besøksadresse
Rådhuset
E-post: postmottak@tynset.kommune.no

Telefon
62 48 50 00

Telefaks
62 48 50 11

Org.nr: NO 940837685 MVA
Bankgiro: 6170.05.21000
Bankgiro: 6170.05.22600 OCR

Tynset kommune

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak: 19/489

POLITISK STYRINGSMODELL

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
99/19	Formannskapet	05.09.2019
72/19	Kommunestyret	01.10.2019

Kortversjon av saken:

Tynset kommune har ila vinteren 2019 gjennomført en politisk prosess med mål om å vedta en ny politisk styringsmodell. Nye krav i ny kommunelov gjør at dagens modell må korrigeres. Rådmannen anbefaler at dagens komiteer endres til utvalg, at dette tilpasses i de respektive reglement og at man utvikler styringsdialogen som brukes i dag slik at brukermedvirkningen styrkes og forbedres.

Vedlegg

1. Særutskrift komiteoppgave – Hvordan være en aktiv skoleeier
2. Særutskrift – Styringsdialog i Tynset kommune
3. Styringsdialogen i Tynset kommune
4. Program politikerdag
5. Rapport – Ny politisk organisering i Tynset, v/KS-konsulent
6. Høring Tynset eldreråd
7. Høring Kommunalt råd for likestilling for funksjonshemmede
8. Høring internasjonalt råd

Melding om vedtak sendes til:

Kontrollutvalget

Eldrerådet

Rådet for likestilling for funksjonshemmede

De unges råd

Internasjonalt råd

Alle tjenesteområder

Saksopplysninger

Denne saken ble behandlet av formannskapet 05.09.19, i sak nummer 99/19. Saken ble deretter sendt på høring og det har kommet inn tre høringsuttalelser (fra kommunalt råd for likestilling for funksjonshemmede, eldrerådet og internasjonalt råd). Høringsuttalelsene ligger som vedlegg til denne saken. Rådmannen kommenterer høringsuttalelsene under punktet Råd og utvalg.

Tynset kommune behandlet i kommunestyremøte 23.05.2017 tilstandsrapporten for grunnskolen i Tynset kommune 2016-2017. I vedtaket ble det henstilt om at ordfører skulle ta initiativ til et utredningsarbeid omkring hvordan vi som kommune kan være en mer aktiv skoleeier som kan sikre

at målsettingene for sektoren nås. Dette krever en tett samhandling mellom alle aktørene i skolen. Det bør utarbeides et årshjul for samhandling politikk og administrasjon. Ordfører laget et mandat til komite oppvekst for utredning av saken. Komiteen la fram sin rapport i kommunestyresak 31/18 den 22.05.2018. Komiteen foreslo omfattende endringer i samhandling og arbeidsmåter. Diskusjonen i kommunestyret viste at komiteens innspill ble oppfattet som hensiktsmessige. Imidlertid mente kommunestyret at endringene var såpass omfattende at det burde iverksettes et arbeid som så på hele den politiske modellen og ikke bare legge opp til endringer for arbeidsmåten i oppvekstkomiteen. Komiteens forslag til vedtak ble endret og et enstemmig kommunestyre vedtok at det skal legges fram sak for kommunestyret hvor fremtidig struktur og modell for politisk arbeid i Tynset kommune diskuteres og vedtas.

KS-Konsulent as har gitt bistand til gjennomføring av en utviklingsprosess i Tynset kommune med fokus på utviklingen av det politiske lederskapet og samspillet med det administrative lederskapet. Prosessen skal ende opp i forslag til en ny politisk organisering som vektlegger den politiske ledelsens evne til samspill og samskaping. Samskaping forstås her som evnen og viljen til å mobilisere og stimulere aktiviteten med innbyggerne i lokalsamfunnet, men også som evnen til å styrke og videreutvikle samspillet med det administrative lederskapet, innbyggere og brukere. Det ble laget en skisse til hvordan en slik prosess basert på analyser og utviklingsarbeid, ledersamlinger, politiske ledersamlinger og felles studietur for politikk og administrasjon skulle gjennomføres.

Det ble sendt søknad til KS om å få finansiert prosjektet med OU-midler. Prosjektsøknaden ble kalt Utvikling av politisk og administrativt lederskap i Tynset kommune – samspill og politisk organisering. Det ble innvilget støtte til den delen av prosessen som omhandler de administrative ledersamlingene/ fellessamlingene, herunder studieturen.

KS-Konsulent as gjennomførte en kvantitativ spørreundersøkelse 2. og 3. januar 2019. Formannskapet og komitelederne ble intervjuet. I tillegg ble økonomisjef, leder for Tynsetbarnehagene, politisk sekretær, helse- og omsorgssjef, utdanningssjef og assisterende rådmann intervjuet.

Det ble gjennomført politikerdag for kommunestyret i Tynset den 3. april. Tema for dagen var trender og utviklingstrekk i kommunal styring – med særlig vekt på politikken oppgaver og roller:

- Gjennomgang av resultatene fra spørreundersøkelsen i januar.
- Utfordringsbildet slik det er nå.
- Hva er kommune 3.0?
- Konsekvenser for kommunal organisering og selvstyre som følge av ny kommunelov.
- Hvordan opplever vi at den politiske styringen av Tynset kommune fungerer i dag?
- Hva som skal kjennetegne et godt lokaldemokrati på Tynset og hvilke oppgaver lokalsamfunnet har behov for at politikken tar tak i?
- Hvordan, og med hvilke verktøy, kan vi styrke samhandling, samskaping og samstyring i Tynset kommune?

Den 9. og 10. mai 2019 ble det gjennomført studietur til Danmark. Formannskapet og komiteledere deltok. Fra administrasjonen deltok rådmann, assisterende rådmann, utdanningssjef, økonomisjef og helse- og omsorgssjef.

- Medborgerdialog i svenske kommuner
- Samskaping og ledelse i Danmark
- Samskaping i Gentofte kommune – opprettelse av oppgaveutvalg
- Smartere by – hvordan skaper Helsingborg morgendagens kommune?
- Besøk hos DOLL – SMARTCITY i Glostrup

Den 17. og 18. juni ble det gjennomført dialogseminar på Oppdal der «Kommune 3.0», dagens styringsdialog og veien videre ble diskutert.

Saksvurdering

Som følge av vedtak i kommunestyret i Tynset ble det vinteren 2019 satt i gang en prosess med å evaluere dagens modell for politisk organisering i Tynset. Punkt 5 i vedtaket i kommunestyresak 31/18 lød slik: *«Det skal legges frem en sak for kommunestyret innen sommeren 2019 hvor fremtidig struktur og modell for politisk arbeid diskuteres og vedtas.»*

Målet med prosessen har vært å få frem en sak til kommunestyret i Tynset der det skal vedtas ny politisk struktur som skal gjøres gjeldende fra etter valget 2019. I prosessen har det vært gjennomført intervjuer med politisk og administrativ ledelse, en kvantitativ undersøkelse til alle folkevalgte, en politikerdag for kommunestyret og en studietur til København for formannskapetets medlemmer, komiteledere og administrasjonen for å lære om svenske og danske kommuners arbeid med medborgerdialog og samskaping.

Ny kommunelov

Stortinget vedtok en ny kommunelov i mars 2018. Hoveddelen i loven skal tre i kraft fra og med det nye kommunestyrets konstituerende møte høsten 2019. Her er det endringer og nye bestemmelser som vil få konsekvenser for politisk organisering i Tynset kommune. Den nye kommuneloven gir kommunene stor organisasjonsfrihet, men skal også sikre en del demokratiske prinsipper. I dette ligger det at det er en del organer som en kommune skal ha. Dette er:

- Kommunestyre
- Formannskap
- Kontrollutvalg
- Administrasjonsutvalg (kan erstattes av en annen ordning etter avtale med de ansatte)
- Klageorgan

I tillegg er klargjort i ny kommunelov at alle kommuner nå også skal ha:

- Eldreråd
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- Ungdomsråd

Ut over dette er det stor frihet til å organisere kommunen politisk slik man ønsker det med utvalg, kommunedelsutvalg, lokalutvalg, styre for institusjoner, brukerråd, etc. Ny kommunelov skiller nå mellom «Folkevalgte organer» (§5-1) og «Andre kommunale organer» (§5-2). Felles for begge er at de er å anse som kommunale organer. Dette betyr at alle saksbehandlingsregler gjelder for organene; at organene skal ha et reglement, og at saksbehandlingsregler, regler for godtgjøring og bekjentgjøring av møte også gjelder for alle organer.

Ny kommunelov slår også fast at etter valget 2019, så skal benevnelsen «utvalg» erstatte faste utvalg, hovedutvalg og komiteer. Dette betyr at som minimum av endring må Tynset kommune skifte navn på dagens komiteer fra «komite oppvekst» til for eksempel «oppvekstutvalget».

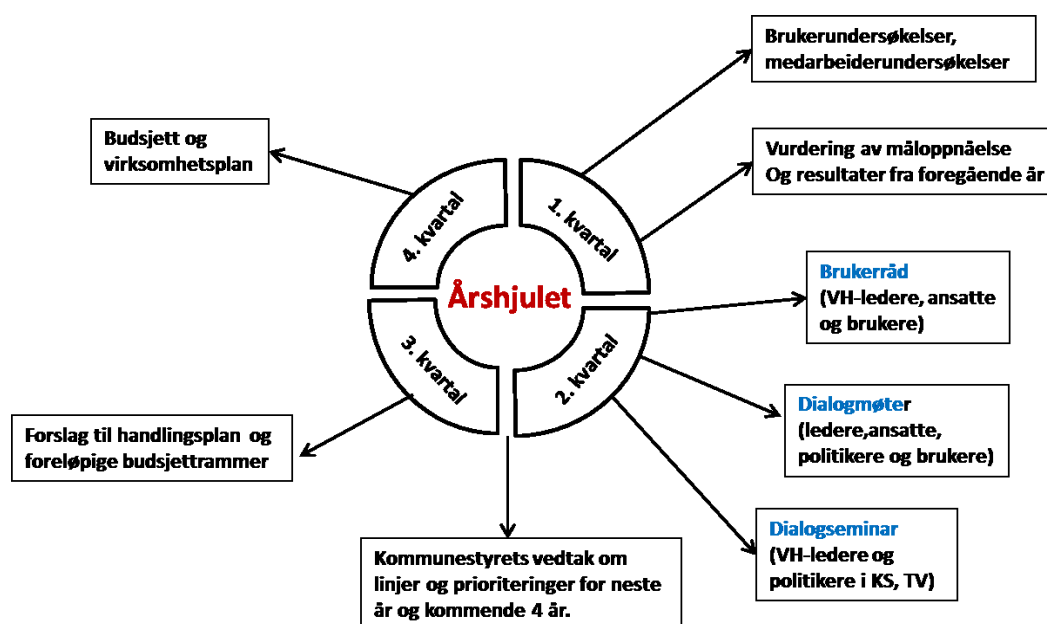
De nye utvalgene kan fortsatt være varige eller tidsbegrensede som tidligere. De kan være besluttende utvalg (med myndighet), utvalg med innstillingsrett eller «bare»

rådgivende/saksforberedende utvalg til kommunestyret. Det kan opprettes arbeidsutvalg for alle utvalg, herunder også for formannskapet. Ellers følger det av ny kommunelov, som nevnt over, at alle slike utvalg og råd er «folkevalgte organer», med dertil hørende krav.

Styringsdialogen

Kommunestyret vedtok i møte 29.04.2014 i sak 21/14 å innføre en styringsdialog som legger opp til en omfattende prosess med bred involvering av innbyggere, brukere, ansatte og politikere. Prosessen er konkret beskrevet og starter med gjennomføring av brukerråd i hver virksomhet. Deretter kobles brukere og politikere i dialogmøter.

På grunnlag av kommunestyrets dialogseminar og prioriteringer utarbeider rådmannen – i samarbeid med ledere og støttefunksjoner – grunnlaget for budsjettvedtaket kommunestyret skal fatte. Arbeidet skal fange opp signalene fra dialogmøtene og kommunestyrets dialogseminar/beslutning.



Det gjennomføres brukerrådsmøter, dialogmøter og dialogseminar. I dialogmøtene og dialogseminaret i andre kvartal er "grensene" mellom politikk og administrasjon "visket ut".

Svakheten ift. brukerrepresentasjon ved dagens ordning er at det er for få representanter fra brukerne som involveres. I tillegg må det tydeliggjøres at brukerrepresentanten skal representere brukerfellesskapets tankegods og interesser.

Kommune 3.0

Kommune 3.0 er kort fortalt et tankesett som handler om å involvere flere innbyggere gjennom møteplasser og aktiviteter for å utvikle levende og gode lokalsamfunn. Kommunen beveger seg fra å være en myndighet eller organisasjon til å være en drivkraft og tilrettelegger for utviklingen av lokalsamfunnet.

Fra myndighet til servicevirksomhet til lokalt fellesskap			
	Kommune 1.0 Frem til ca 1970	Kommune 2.0 Ca 1970-2007	Kommune 3.0 Fra 2007 -
Kommunen er	en myndighet	en organisasjon	et lokalsamfunn
Kommunen møter innbyggerne som	undersåtter	kunder	ressursterke, aktive samfunnsborgere
Politikernes oppgave er	å avgjøre enkeltsaker	å styre organisasjonen	å lede lokalsamfunnet
Politikernes virke er	å behandle saker på formelle møter med formelle dagsordener	å sette mål og økonomiske rammer i dialog med fagfolk og kunder	prege dagsordenene og stimulere aktiviteten i lokalsamfunnet
Politikerne har kontakt med	få innbyggere gjennom avgjørelser av enkeltsaker	flere innbyggere gjennom dialog med brukerråd og borgerinvolvering i planlegging	mange flere innbyggere gjennom møteplasser, aktiviteter og hendelser og ved at aktive borgere involverer kommunen
Suksesskriteriet for den gode kommunen er	rettssikkerhet	faglig kvalitet, kundetilfredshet og effektivitet	et attraktivt innovativt lokalsamfunn, hvor alles ressurser er i spill
Den gode medarbeider er faglig dyktig og er	opptatt av det korrekte og rettferdige	serviceinnstilt, imøtekommende og kan leve seg inn i innbyggernes behov	opptatt av å finne ressurser hos alle, bringe mennesker sammen i fellesskap, fasilitere og støtte
Den gode leder er	god på regler	god til styring	god til ledelse

Kommune 3.0 betyr at kommunen bestemmer sammen med innbyggerne hva vi skal få til i fellesskap. Det gjøres gjennom å mobilisere og stimulere flest mulig til aktivitet og inkluderende fellesskap.

Det er behov for samarbeid når det gjelder å løse komplekse samfunnsutfordringer og såkalte samfunnsfloker som:

- Økt polarisering i samfunnet
- Spenninger mellom befolkningsgrupper basert på etnisitet og kulturell bakgrunn
- Større sosiale forskjeller som inntekt, bolig, utdanning og deltagelse i arbeidslivet
- Utenforskap, som gir store ulikheter i helse og deltagelse i samfunnet generelt
- Demografiske endringer, herunder en aldrende befolkning, men også økende ungdomsledighet, særlig i Europa
- Miljøutfordringer med behov for stor omstilling av næringslivet
- Samferdsel
- Boligpolitikk, særlig i sentrale områder der mange ikke har mulighet til å skaffe egen bolig

Dette betyr at det heller ikke er bærekraft i de norske velferdsordningene slik de fremstår i dag i en situasjon med fallende oljepriser og mindre inntekter til landet. Dette krever en ny samfunnsmodell fordi ingen part eller enkeltaktør kan klare dette alene.

Samfunnsflokene:

- Demografiforskyvning: «Eldre-tsunami»
- Segregering kontra inkludering
- Større krav til offentlig sektor
- Avstand til beslutningstakere: «Politikerforakt»
- Manglende valgdeltagelse

- Komplexiteten i velferdsproduksjonen
- Innbyggernes forventninger mm.

Kommune 3.0 handler om å lage nærdemokratiske ordninger, utvikle nye medvirkningsformer, innbyggertorg og mobilisering.

Politisk lederskap

Politikere skal ikke være administrative ledere. Politikere må utvise politisk lederskap. De må inneha evne til å i fellesskap finne gode løsninger der det er uenighet. Derfor bør innovasjon og endringsarbeid være tema i folkevalgtopplæring. Lederopplæring handler også om den politiske ledelsen. Politikere tar selv grep for å utfordre seg selv og våger å tenke nytt om rollen.

Politisk lederskap er

- å være visjonær, strategisk og innovativ
- å sette dagsordenen og formulere mål
- å finne løsninger på utfordringene
- å skape oppslutning om de løsningene som er valgt.
- å bygge, utvikle og styrke lokalsamfunnet
- å fronte kommunen i offentlige sammenhenger

Rapport fra KS-Konsulent

Rapporten kommer ikke med noen klar anbefaling på hvilken struktur Tynset bør velge for politisk organisering i perioden 2019 – 2023. Rapporten er likevel tydelig på at Tynset kommune bør utvikle arbeidsformer som legger til rette for, og muliggjør, større grad av samskaping og dialogstyring med innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.

Funnene fra prosessene som er gjennomført er ikke entydige, men en stor majoritet av politikerne ønsker en videreutvikling av det politiske arbeidet der man kommer tettere på og i tettere dialog med innbyggere, lag og organisasjoner, ressurspersoner og næringsliv. Dette er i tråd med det som kalles «Kommune 3.0» tenkning.

Dermed er det kanskje ikke strukturen i seg selv som blir det avgjørende, men at man greier å legge til grunn en arbeidsform som sikrer aktiv og reell medvirkning og medborgerdialog. Dette forutsetter at man både har viljen, kunnskapen og holdningen til aktivt å bringe innbyggere, næringsliv og lokale ressurser inn i styring og framtidig utvikling av Tynset kommune.

På spørsmål fra politikerne om hvilke endringer som må til i komiteene, var det særlig behovet for tettere samspill med innbyggere, foreninger og næringsliv som ble løftet frem. På en måte opplever politikerne at komitearbeidet fører til at man kommer tettere på innbyggerne. Samtidig gir de uttrykk for at det er et potensial til en betydelig forbedret prosess gjennom mer systematisk og målrettet innbyggerdialog. Skal man lykkes med strategier for innbyggerdialog, så forutsetter det minst tre ting:

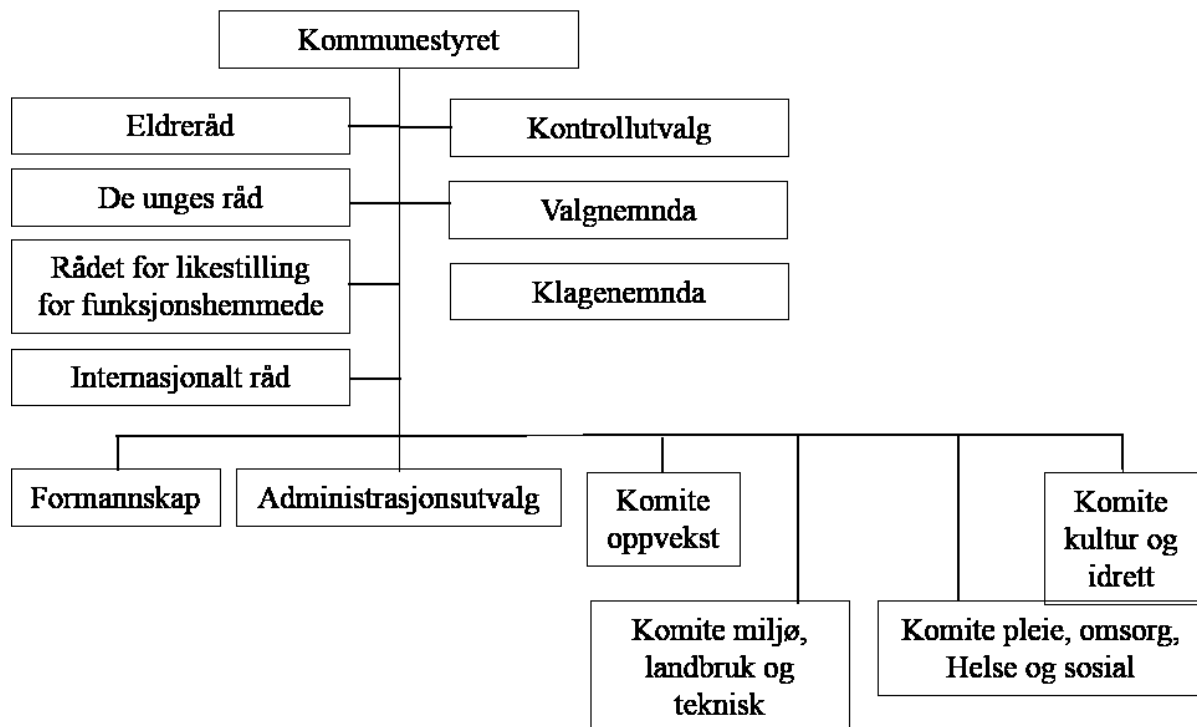
- En tydelig politisk vilje.

- Et genuint ønske om å engasjere innbyggerne og «dele makt».
- Strukturer, systemer og arbeidsformer som fremmer og gir mulighet for deltagelse fra innbyggerne i kommunen.

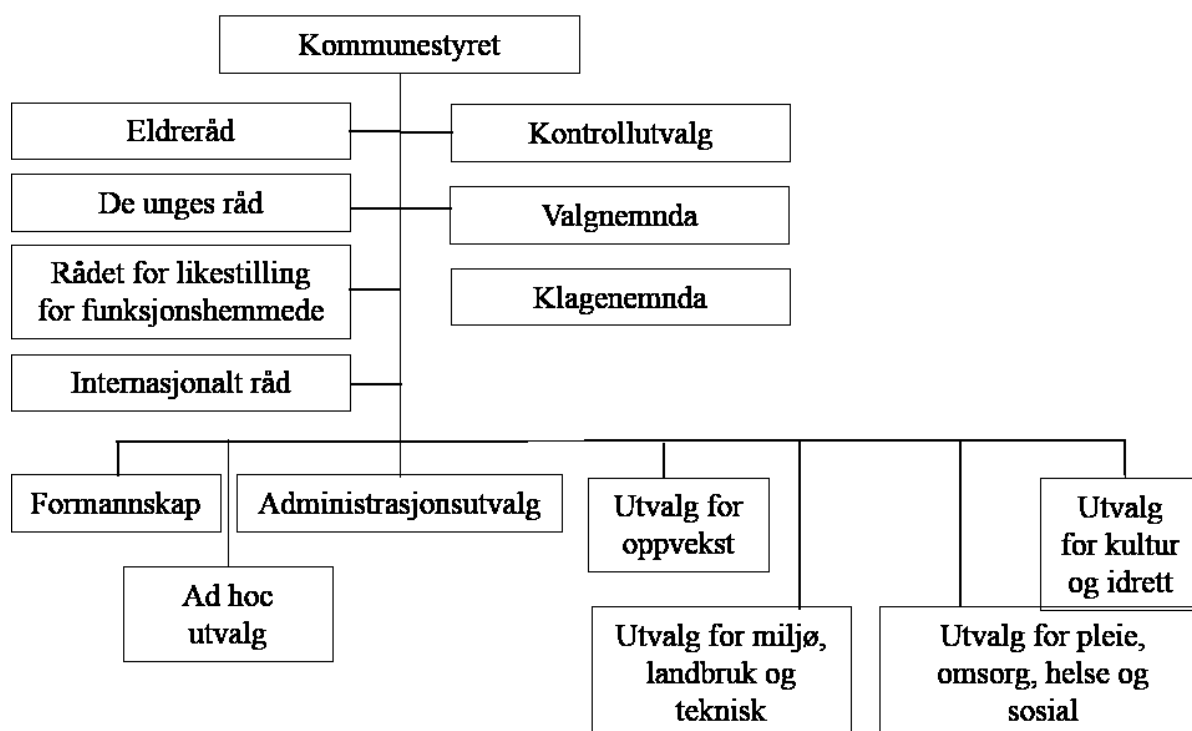
Dette handler dermed først og fremst om hvilke arbeidsformer som man ønsker og evner å ta i bruk, og at den politiske strukturen støtter disse arbeidsformene. I tillegg ga mange av politikerne tilbakemelding om at man ønsket en modell som i større grad kunne tilpasses ulike behov. Dette kan for eksempel løses ved at man oppretter et ad-hoc utvalg som betyr at ordfører setter sammen et utvalg bestående av tverrfaglig kompetanse og erfaring. På denne måten kan man bruke ulike personer eller grupperinger til å jobbe med spesifikke saker, i stedet for at en komite kun arbeider med sitt fagområde.

Dagens politiske modell

Tynset kommune er organisert politisk slik kartet under viser:



Organiseringen gjenspeiler en tradisjonell norsk kommune.

Anbefalt modell for politisk organisering

Ny kommunelov spesifiserer at komite som betegnelse må byttes. Den alternative modellen for politisk organisering legger derfor opp til at men bytter komite med utvalg og at det kan oppnevnes et ad hoc utvalg når det synes hensiktsmessig. Denne modellen gjenspeiler at strukturen i seg selv ikke er avgjørende, men at det er arbeidsformen og aktiviseringen av innbyggerne som har reell betydning for hva man kan få til i det politiske arbeidet.

Anbefaling

Rådmannen tilrår at anbefalt modell slik den er skissert i saken vedtas som ny politisk organisering i Tynset kommune med virkning fra neste kommunestyreperiode.

Det anbefales videre at reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene.

Politisk delegeringsreglement rulleres.

Styringsdialogen må videreutvikles slik at det tilrettelegges for arbeidsformer som muliggjør større grad av samskaping og dialogstyring med innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune. Lav brukerrepresentasjon og få involverte interessenter er en svakhet ved dagens styringsdialog. En omlegging vil sikre at man gjennom det politiske arbeidet kommer i tettere dialog med innbyggere, lag og organisasjoner, ressurspersoner og næringsliv.

Vedtaket konsekvenser for klima og miljø

Vurdert som ikke relevant for saken.

Råd og utvalg

Etter formannskapetets behandling ble saken sendt på høring til eldrerådet, rådet for likestilling for funksjonshemmede, internasjonalt råd og de unges råd.

Høringssvar fra kommunalt råd for likestilling for funksjonshemmede Tynset kommune:
Savner rådernes plassering i styringsdialogen til Tynset kommune. Rådet besitter tankegodt og kompetanse som burde benyttes bedre i mange sammenhenger. Minner om at kommunen i ny kommunelov pålegges å etablere rutiner som sikrer at rådene får saker til behandling så tidlig at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirkre sakene. Styringsmodellen bør være mer konkret i hvordan de beskrevne møtepunktene og saksbehandling skal være/foregå.

Kommentar fra rådmannen:

Innspillet fra kommunalt råd for likestilling for funksjonshemmede tas med i arbeidet med punkt 4 i formannskapetets innstilling.

Høringssvar fra eldrerådet:

Eldrerådet anbefaler at de lovpålagte rådene i kommunen involveres så tidlig som mulig i saker som særlig angår deres områder.

Eldrerådet ber om at rådene får en naturlig plass i kommunestyrets møter, med uttalerett og med mulighet for å svare på direkte spørsmål fra kommunestyrerepresentantene.

Kommentar fra rådmannen:

Innspillet fra eldrerådet tas med i arbeidet med punkt 4 i formannskapetets innstilling.

Høringssvar fra internasjonalt råd:

For å videreutvikle arbeidet og for å oppnå målet om innbyggerinvolvering ønsker rådet sammen med de andre rådene i kommunen å se på hvordan en kan kommunisere mer direkte og inkluderende med innbyggerne som rådene representerer.

Kommentar fra rådmannen:

Innspillet fra internasjonalt råd tas med i arbeidet med punkt 4 i formannskapetets innstilling.

Innstilling:

1. Tynset kommune, kommunestyret, vedtar ny politisk organisering som beskrevet med virkning fra 1. oktober 2019.
2. Reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene.
3. Politisk delegeringsreglement rulleres og tilpasses ny organisering.
4. Årshjul og styringsdialog videreutvikles for å sikre arbeidsformer som muliggjør større grad av samskaping og dialogstyring med flest mulig innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.

Formannskapet behandlet saken i møte 05.09.2019 :

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tynset kommune, kommunestyret, vedtar ny politisk organisering som beskrevet med virkning fra 1. oktober 2019.
2. Reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene.
3. Politisk delegeringsreglement rulleres og tilpasses ny organisering.
4. Årshjul og styringsdialog videreutvikles for å sikre arbeidsformer som muliggjør større grad av samskaping og dialogstyring med flest mulig innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.

Kommunestyret behandlet saken i møte 01.10.2019 :

Formannskapetets innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tynset kommune, kommunestyret, vedtar ny politisk organisering som beskrevet med virkning fra 1. oktober 2019.
2. Reglement for politisk saksbehandling i Tynset kommune rulleres og tilpasses nytt politisk organisasjonskart. Herunder tilpassing av arbeidsform for de politiske utvalgene.
3. Politisk delegeringsreglement rulleres og tilpasses ny organisering.
4. Årshjul og styringsdialog videreutvikles for å sikre arbeidsformer som muliggjør større grad av samskaping og dialogstyring med flest mulig innbyggere, lag og foreninger, ressurspersoner og næringsliv i Tynset kommune.



NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 27. juni 2019 kl. 16.15

PDF-versjon 3. juli 2019

17.06.2019 nr. 904

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med hjemmel i lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2, § 24-2 og § 24-4.

Kapittel 1. Kontrollutvalgets og sekretariatets oppgaver mv.

§ 1. Rammer for kontrollutvalgets myndighet

Kontrollutvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

§ 2. Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 3. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruks og avtaler med revisor
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 4. Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

§ 5. Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

§ 6. Innkallinger til møte i kontrollutvalget

Innkallinger til møte i kontrollutvalget skal sendes til utvalgets medlemmer, ordfører eller fylkesordfører og kommunens eller fylkeskommunens oppdragsansvarlige revisorer.

§ 7. Sekretariatets oppgaver

Sekretariatet skal forberede sakene for kontrollutvalget og skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet. Sekretariatet skal også påse at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt.

Kapittel 2. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

§ 8. Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Når kommunen eller fylkeskommunen har egen revisjon, er det kommunestyret eller fylkestinget selv som ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens leder. Kontrollutvalget innstiller i slike saker. Revisjonens leder ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens øvrige ansatte.

§ 9. Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Plikten til å utføre regnskapsrevisjon gjelder for alle kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper etter kommuneloven § 14-6 første ledd.

Kommunestyret og fylkestinget velger hvem som skal være regnskapsrevisor for hver av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Den oppdragsansvarlige for regnskapsrevisjon etter kommuneloven skal ha en bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon. En person som var oppdragsansvarlig revisor i en kommune eller fylkeskommune 1. juli 2004, kan likevel fortsette som oppdragsansvarlig i den samme kommunen eller fylkeskommunen, selv om personen ikke oppfyller kravet i første punktum.

Representantskapet skal velge regnskapsrevisor når et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap etter kommuneloven § 14-8 første ledd utarbeider eget årsregnskap og egen årsberetning, og det ikke er fastsatt noe annet i samarbeidsavtalen.

§ 10. Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og oppdragsansvarlig revisor for eierskapskontroll

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert regnskapsrevisjonsoppdrag, hvert forvaltningsrevisjonsoppdrag og hvert oppdrag om eierskapskontroll.

§ 11. *Krav ved bytte av regnskapsrevisor*

Før en revisor tar på seg ansvaret for regnskapsrevisjon etter kommuneloven, skal revisoren be om en uttalelse fra den reviderte virksomhetens forrige revisor om det foreligger forhold som tilsier at en ny revisor ikke bør ta på seg oppdraget. Den forrige revisoren skal uten ugrunnet opphold opplyse skriftlig til den nye revisoren om begrunnelsen for sin fratreden.

Hvis en revisor sier fra seg et oppdrag og fraråder en annen revisor å ta på seg oppdraget, skal revisor dokumentere begrunnelsen for å fratre og for rådet. Også den nye revisoren skal dokumentere sin begrunnelse for å ta på seg oppdraget i strid med den forrige revisorens råd.

Hvis det kan ha betydning for den framtidige revisjonen, skal den forrige regnskapsrevisoren uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger og dokumentasjon om revisjonsoppdraget til den nye revisoren.

§ 12. *Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag*

Når en kommune eller fylkeskommune deltar i et interkommunalt revisjonssamarbeid, eller har inngått avtale med en annen regnskapsrevisor, har regnskapsrevisoren rett til å si fra seg oppdraget hvis

- a) revisoren har avdekket og påpekt vesentlige brudd på lov eller forskrift som den reviderte virksomheten er underlagt, og virksomheten ikke iverksetter tiltak som er nødvendige for å rette opp forholdene
- b) revisoren ikke gis mulighet til å oppfylle sine plikter etter lov eller forskrift
- c) det foreligger andre særlige grunner.

Revisor skal gi kontrollutvalget og den revisjonspliktige rimelig forhåndsvarsel før vedkommende sier fra seg oppdraget som revisor.

§ 13. *Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning eller omorganisering av revisors virksomhet*

Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslig omorganisering av et revisjonsselskap, og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet tas opp i et revisjonsselskap.

Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd begrenser ikke oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.

Et selskap eller en person som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning, omorganisering eller opptak.

§ 14. *Uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*

Revisor skal sende et utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til kommunedirektøren, kommunerådet eller fylkesrådet.

Revisor skal sende et utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til det kommunale eller det fylkeskommunale foretaket, aksjeselskapet eller interkommunale selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Revisor skal sende et utkast til rapport om eierskapskontroll til uttalelse til selskapet som er omfattet av eierskapskontrollen og til den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierfunksjon.

Uttalelsen skal i sin helhet fremgå av rapporten.

§ 15. *Krav til revisjonskriterier*

Revisor skal etablere revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjektet.

Kapittel 3. Krav til revisor og revisors medarbeidere

§ 16. *Krav til revisors uavhengighet*

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17. *Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten*

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere
- c) revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere
- d) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer.

§ 18. *Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha*

Revisor kan ikke

- a) ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap
- d) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren
- e) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver
- g) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218.

§ 19. *Krav til egenvurdering av uavhengighet*

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

§ 20. Unntak fra taushetsplikten for revisor og revisors medarbeidere

Revisors taushetsplikt etter kommuneloven § 24-2 femte ledd gjelder også for revisors medarbeidere.

Hvis det i forbindelse med et revisjonsoppdrag eller annen kontroll framkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er begått en straffbar handling, kan revisor og revisors medarbeidere underrette politiet uten hinder av taushetsplikten. Hvis det er åpnet etterforskning i en straffesak, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten avgi forklaring og framlegge dokumentasjon til politiet om revisjonsoppdrag eller annen kontroll.

Hvis det er nødvendig for at skatteetaten skal kunne utføre sine kontrollopgaver, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger til skatteetaten om en persons forbindelse med kommunen eller fylkeskommunen.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at kontrollører som er engasjert av bransjeorganisasjoner, kan kontrollere hvordan revisjonen er utført.

§ 21. Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Revisor skal dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført og resultatet av revisjonen. Dokumentasjonen skal kunne underbygge og gi grunnlag for å etterprøve revisors konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

Ved rådgivning og andre tjenester for den reviderte virksomheten skal revisor dokumentere oppdragets art, omfang og en eventuell anbefaling.

Revisor skal oppbevare dokumentasjonen på en ordnet og betryggende måte i minst 10 år.

Kapittel 4. Ikrafttredelse og opphevelser**§ 22. Ikrafttredelse og opphevelse av andre forskrifter**

Forskriften trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner og forskrift 15. juni 2004 nr. 904 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	25.11.19	35/19
Behandling av saken:				
Saksnr.: 35/19	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 25.11.19	

Åpen post

Saksdokumenter:

- Ingen

Saksframlegg:

Hensikten med "åpen post" er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget bør/kan/må ta tak i.

Pga sakens karakter, kan det være mulig at møtet må lukkes pga behandling av taushetsbelagte opplysninger, jf Offentlighetslovens § 13.

Det ligger i sakens natur at det ikke kan fattes enkeltvedtak i saken, bare drøfte aktuelle oppfølgingssaker og – temaer.

Det er ikke meldt inn noen temaer ved utsendelse av møteinnkalling.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak: